اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ

તાલીમુદ્દીન

ભાગ ૧

ઈસ્લામ કી બુનિયાદી ઔર જરૂરી બાતેં સિખાનેવાલી આસાન કિતાબ

મકતબ કે બચ્ચેં, સ્કૂલ ઔર કોલેજ મેં પઢનેવાલે ઔર તમામ મુસલમાનોં કે લિયે ફાયદે કી કિતાબ

☆ઈસ્લામી અકાઈદ ☆મસાઈલ ☆સીરતે પાક ☆આદાબ ઔર અખ્લાક

અઝ

મૌલાના ઈસ્માઈલ સાહબ કાપોદ્રવી (દા.બ.)

મુફ્તી મહમૂદ સાહબ બારડોલી (દા.બ.)

લિપ્યાંતર

મૌ. રીઝવાન ઈબ્ને હઝરત મૌલાના ગુલામરસુલ સાહબ ગોધરા

નાશિર

નુરાની મકાતીબ

www.nooranimakatib.com

તફસીલાત

કિતાબ કા નામ	તાલીમુદ્દીન (ભાગ ૧)
અઝ (લેખક)	મૌલાના ઈસ્માઈલ સાહબ કાપોદ્રવી (દા.બ.) મુફતી મહમૂદ સાહબ બારડોલી (દા.બ.)
લિપ્યંતર	મૌ. રીઝવાન ગોધરવી
નાશિર	નૂરાની મકાતિબ
કુલ પેજ	૭૨
પહેલુ એડીશન	સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૨

મિલને કા પતા

નુરાની મકાતીબ	9909033145 8140902756
મદ્રસા ગુલશને ખદીજતુલ કુબરા, ઉન, સુરત	9714814566 9898371086
દારૂલ મકાતીબ કાપોદરા	9712005458 9824289750
મૌ.સિદ્દીક અહમદ ઇબ્ને મુફતી મહમૂદ સાહબ હાફેઝજી, મદ્રસા ફાતિમતુઝ્ઝોહરા, દેસાઈ નગર, મરયમ મસ્જીદ, બારડોલી, સુરત, ગુજરાત.	8140238304
મૌલાના બિલાલ સાહબ ગોધરા	9726293096
ઈદારતુસ્સિદ્દીક, ડાભેલ, ગુજરાત.	9904886188 9913319190

ફેહરિસ્ત (અનુક્રમણિકા)

નંબર	અનાવીન (ટાઈટલ)	પેજ નં.
૧	પેશ લફઝ (પ્રસ્તાવના)	૬
	પેહલા ભાગ: ઈસ્લામ કે અકાઈદ (૧૧) **દૂસરા ભાગ: ઈબાદત ઔર જરૂરી મસ્અલે (૧૭)**	
૨	ઈસ્લામ કી બુનિયાદેં	૧૮
૩	નમાઝ	૧૮
૪	મુસલમાનોં કા કિબ્લા(કાબા)	૧૯
૫	અઝાન કા બયાન	૧૯
૬	અઝાન કા દરજા	૧૯
૭	અઝાન કે કલિમાત ઔર તર્જુમા	૨૦
૮	અઝાન કા જવાબ	૨૧
૯	તકબીર	૨૧
૧૦	તકબીર કે કલિમાત	૨૧
૧૧	જમાઅત કે સાથ નમાઝ	૨૧
૧૨	સવાલાત	૨૨
૧૩	વુઝૂ	૨૩
૧૪	વુઝૂ કે ફરાઈઝ	૨૩
૧૫	વુઝૂ કા પૂરા તરીકા	૨૩
૧૬	નમાઝ પઢને કા તરીકા	૨૪
૧૭	કયામ	૨૪
૧૮	રૂકુઅ	૨૫
૧૯	સજદહ	૨૫
૨૦	દૂસરી રકાત	૨૬
૨૧	કઅદહ	૨૬

૨૨	તશહહુદ યાની અત્તહિય્યાત	૨૭
૨૩	દુરૂદ શરીફ	૨૭
૨૪	દુરૂદ શરીફ કે બાદ કી દુઆ	૨૮
તીસરા ભાગઃ સીરતે પાક (૨૯)		
૨૫	નબી ઔર રસૂલ	૩૦
૨૬	આખરી નબી	૩૨
૨૭	હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સ.અ.વ.	૩૩
૨૮	હમારે નબી સ.અ.વ. કા મુબારક નામ	૩૩
૨૯	સવાલાત	૩૪
૩૦	હમારે નબી સ.અ.વ. કા બચપન(બાળપણ)	૩૫
૩૧	ચાચા અબુતાલિબ કે સાથ તિજારત(કારોબાર) કે લિયે સફર	૩૬
૩૨	સવાલાત	૩૭
૩૩	હમારે નબી સ.અ.વ. કી જવાની	૩૮
૩૪	મુલ્કે શામ કા દૂસરા સફર	૩૯
૩૫	હમારે નબી સ.અ.વ. કા નિકાહ	૩૯
૩૬	સવાલાત	૪૧
૩૭	નબુવ્વત ઔર વહી	૪૨
૩૮	સબ સે પેહલે મુસલમાન	૪૪
૩૯	સવાલાત	૪૫
૪૦	ઈસ્લામ કા સબ સે પેહલા સબક ઔર તબ્લીગ	૪૬
૪૧	પહાડી કા વઅઝ "લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ" કી તાલીમ	૪૬
૪૨	અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં તકલીફ ઔર મુસીબત	૪૮
૪૩	સવાલાત	૪૮
૪૪	હબ્શા કી હિજરત	૫૦
૪૫	લાલચ દેકર બાઝ(દૂર) રખને કી કોશિશ	૫૧
૪૬	સવાલાત	૫૨

૪૭	મુસલમાનોં કા બાયકાટ(વિરોધ)	૫૩
૪૮	ગમ કા સાલ (સનઃ નબવી ૧૦)	૫૫
૪૯	ઘર કે કામ સંભાલને કે લિયે દૂસરા નિકાહ	૫૬
૫૦	તાઈફ કા તબ્લીગી સફર	૫૭
૫૧	મેઅરાજ	૫૯
૫૨	સવાલાત	૬૦
ચોથા ભાગઃ આદાબ ઔર અખ્લાક (૬૧)		
૫૩	માં–બાપ કી ખિદમત(સેવા)	૬૨
૫૪	માં–બાપ કે કુછ હુકૂક	૬૩
૫૫	માં–બાપ કે ઈન્તિકાલ કે બાદ ઉનકે હુકૂક	૬૪
૫૬	સચ ઔર જૂઠ	૬૪
૫૭	સુબહ જલ્દી ઉઠના	૬૫
૫૮	સવાલાત	૬૬
૫૯	મખ્લૂક કી ખિદમત(સેવા)	૬૭
૬૦	બિસ્મિલ્લાહ સે કામ શરૂ કરો	૬૮
૬૧	બિસ્મિલ્લાહ કે ફાયદે	૬૯
૬૨	સલામ કરને કે આદાબ	૬૯
૬૩	મુનાજાત	૭૧

પેશ લફ્ઝ (પ્રસ્તાવના)

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

الحمد للہ ربِّ العالمین و الصلوۃ و السلام علیٰ سیدنا محمد خاتم النبیین وعلیٰ الہ و صحبہ وعلیٰ من تبعھم باحسان الیٰ یوم الدین.

મકતબ યાની હમારી બસ્તી મેં, ગાંવ મેં, શહેર મેં, મોહલ્લે મેં બચ્ચોં કી તાલીમ કે લિયે જો છોટે છોટે મદરસે હેં ઉસકો મકતબ કહાં જાતા હે; યાની યે ભી એક પ્રાથમિક જરૂરી દીન કી તાલીમ હાસિલ કરને કી જગહ હે, મકતબ એક ગુલશન(ફુલવાડી) હે, મકતબ કે દો(૨) જરૂરી મકસદ(ઉદ્દેશ) હે:

(૧)મકતબ મેં કુર્આને મજીદ કી સહીહ તાલીમ દી જાતી હે ઔર કુર્આને કરીમ કે અલ્ફાઝ(શબ્દ) સહીહ પઢના સિખાયા જાતા હે, કુર્આને કરીમ કી કુછ સુરતેં ઝુબાની(મોઢે) યાદ કરાઈ જાતી હે.

(૨)મકતબ દીન કી બુનિયાદી(પાયે કી) તાલીમ કા મરકઝ (સેન્ટર) હે, મુસલમાનોં કો દીન કી જરૂરી જાણકારી મકતબ મેં દી જાતી હે, એક મુસલમાન કે લિયે બુનિયાદી તોર પર જો ચીઝેં જરૂરી હે વો મકતબ મેં સિખાઈ જાતી હે, ઈસી તરહ એક મુસલમાન કો જો ચીઝેં ઝુબાની યાદ હોની ચાહિએ વો ભી મકતબ મેં યાદ કરાઈ જાતી હેં, જિસકે લિયે આગે લિખ્ખી જાનેવાલી ચીઝેં મકતબ કે નિસાબ(કોર્સ) મેં હોના જરૂરી હેં:

(૧)ઈસ્લામી અકીદે(માન્યતા): જિસમેં દીન કે બુનિયાદી અકીદે હોં, ઈમાને મુજમલ ઔર મુફસ્સલ; યાની ઈસ્લામ મેં જિતની ચીઝોં કો માનના જરૂરી હે ઉસકા ટૂંક મેં ઔર વિગતવાર બયાન હો, ઔર જિન ચીઝોં સે અકીદે ખરાબ હોતે હેં, કુફ્ર ઔર શિર્ક કા ખતરા(જોખમ) હો

જાતા હે ઉન ચીઝોં કો ભી બતાના જરૂરી હેં; તાકે ઉસસે અપને આપ કો બચાયા જાએ, સહીહ અકીદોં કા હોના યે ઈમાન કી બુનિયાદ(પાયા) હે.

(૨)જરૂરી દીની મસ્અલે.

(૩)હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર આપકે ખુલફાએ રાશિદીન (હઝરત અબુબક્ર રદી., હઝરત ઉમર રદી., હઝરત ઉસ્માન રદી., ઔર હઝરત અલી રદી.) કી મુબારક સીરત.

(૪)મહફુઝાત યાની જિન ચીઝોં કો લફઝ બ લફઝ(શબ્દ શબ્દ) ઝુબાની યાદ કરના જરૂરી હોતા હે, ઉસકા એક નિસાબ(કોર્સ), જિસમેં પાંચ કલિમે, જરૂરી મસ્નૂન દુઆએં ઔર દૂસરી જરૂરી બાતેં ઝુબાની યાદ કરના હોતા હે.

નુરાની મકાતીબ જો કુર્આન કી તાલીમ દેનેવાલે મકાતીબ કા એક હસીન(સુંદર) ગુલદસ્તા(ફુલદાની) હે.

કુર્આન કી ખિદમત કરનેવાલે કુછ ટ્રસ્ટોં કા એક સંગઠન ઔર સંસ્થા હે.

દીન ઔર ઈમાન કી હિફાઝત કા એક ઈન્કિલાબી કારનામા(કામ) કરનેવાલા નુરાની મરકઝ હે.

મુરતદ (ઈસ્લામ સે હટે હુએ), જાહિલ, ગરીબ મુસલમાનોં કી ઈમાન ઔર દીન કી હિફાઝત કા એક મજબૂત કિલ્લા હે, યે સબ અલ્લાહ કા ફઝલ ઔર કરમ હે.

ઉપર લિખ્ખે હુએ કુર્આન કી તાલીમ દેનેવાલે મકાતીબ કે મકસદ કો પૂરા કરને કે લિયે કોર્સ કી શકલ મેં નીચે લિખ્ખી હુઈ કિતાબેં ઉર્દુ, ગુજરાતી ઔર અંગ્રેજી ભાષા મેં આજ તક અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે નુરાની મકાતીબ ઔર દારૂલ મકાતીબ કાપોદરા કી નિગરાની મેં તૈયાર હોકર છાપી ગઈ (પ્રકાશિત હુઈ) ઔર દુનિયા મેં ફેલ ચુકી.

"અલ્હમ્દુલિલ્લાહ"

(૧)બચ્ચોં કા તોહફા (ભાગ–૧,૨)

(૨)બચ્ચોં કો પઢાને કા તરીકા.

(૩)રવઝતુલ અત્ફાલ.

(૪)રેહબરે મુઆવીન.

(૫) મકાતીબ કે અહમ ઉમૂર.

(૬)મુઅલ્લીમુલ અત્ફાલ.

(૭)હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ.

(૮)ગુલદસ્તએ અત્ફાલ (તીન ભાગ)

(૯)તાલીમી નફસિયાત.

(૧૦)હિફઝ પઢાને કા તરીકા.

(૧૧)તોહફ એ હુફફાઝ.

(૧૨)તરીક એ તાલીમુસ્સિબયાન.

(૧૩)પાર એ અમ્મ પઢાને કા તરીકા.

મકાતીબ કે ઈસ કોર્સ કે સાથ દૂસરી કિતાબેં ભી ઈસકે સિવા હેં.

ફીર ભી બદલતે હુએ હાલાત કો સામને રખકર ઉપર લિખ્ખે ગએ મકાતીબ કે મકસદો મેં સે દૂસરે નંબર કે મકસદ કો પૂરા કરને કે લિયે યે કુછ કિતાબેં તૈયાર કી ગઈ હેં.

(૧)મહફુઝાત કા આસાન નિસાબ.

(૨)તાલીમુદ્દીન (પેહલા ભાગ)

(૩)તાલીમુદ્દીન (દૂસરા ભાગ)

(૪)તાલીમુદ્દીન (તીસરા ભાગ)

(૫)તાલીમુદ્દીન (ચોથા ભાગ)

(૬)તાલીમુદ્દીન (પાંચવા ભાગ)

(૭)તાલીમુદ્દીન (છઠ્ઠા ભાગ–લડકોં કે લિયે ઔર લડકીયોં કે લિયે, દોનોં કે લિયે અલગ–અલગ)

અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરતા હું કે ઈન તમામ કિતાબોં કો અપની બારગાહ મેં કબુલ ફરમાએ, અપને ખુશ હોને કા ઔર લિખ્ખે હુએ અચ્છે મકાસિદ કો પૂરા કરને કા ઝરીઆ બનાએ.

ઈન કિતાબોં કી તૈયારી ઔર પ્રકાશન મેં બહોત સારે હઝરાત ને ભાગ લિયા હે, ખાસ કરઃ

(૧)મુજદ્દિદે મકાતીબઃ હઝરત મૌલાના ઈસ્માઈલ અહમદ લૂલાત સાહબ કાપોદ્રવી ઝીદ મજદુહુ, ઉસ્તાદે હદીસઃ જામેઆ કાસિમીયહ ખરોડ, રૂકને રકીનઃ મજલીસે શૂરા નુરાની મકાતીબ, સરપરસ્તઃ દારૂલ મકાતીબ કાપોદરા.

(૨)હઝરત મૌલાના મુફતી શકીલ સાહબ, ઉસ્તાદે હદીસ વ નાઝીમઃ મદ્રસા ખદીજતુલ કુબરા, ઉન, સુરત. રૂકનઃ તાલીમી કમિટી નુરાની મકાતીબ.

(૩)હઝરત મૌલાના મુફતી તૌસીફ સાહબ ઈબ્ને હાજી શકીલ, ઉસ્તાદે હદીસ વ નાઝીમે હિસાબીયાતઃ મદ્રસા ખદીજતુલ કુબરા વ ગુલશને અહમદ ટ્રસ્ટ, રૂકનઃ તાલીમી કમિટી નુરાની મકાતીબ.

(૪)હઝરત મૌલાના ઈમરાન ચાનકી સાહબ, સદરઃ એકતા એજયુકેશન એન્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, પંચમહાલ, ગોધરા, નાઝીમઃ પ્રકાશન વિભાગ નુરાની મકાતીબ, રૂકનઃ તાલીમી કમિટી નુરાની મકાતીબ.

(૫)હઝરત મૌલાના હાફિઝ કારી અબ્દુલ અઝીઝ હાફેઝજી, ટ્રસ્ટીઃ ગુલશને અહમદ ટ્રસ્ટ, સુરત. રૂકને મજલીસે શૂરાઃ નુરાની મકાતીબ.

(૬)હઝરત મૌલાના આસીફ સાહબ સુરતી, મુઆવીનઃ ગુલશને અહમદ ટ્રસ્ટ, સુરત.

(૭)મૌ. રીઝવાન ઈબ્ને શૈખુલહદીસ હઝરત મૌલાના ગુલામરસુલ સાહબ ગોધરા. (ગુજરાતી લિપ્યાંતર)

ઔર દૂસરે તમામ હી હઝરાત કો અલ્લાહ તઆલા જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ ઔર ઈસ સિલસિલે કો બહોત ઝિયાદહ કબુલ ફરમાએ, ઔર ઈસકે ફાયદે કો કયામત તક પૂરી દુનિયા મેં આમ ઔર પૂરા ફરમાએ.

ઈસ કોર્સ મેં અગર કોઈ ભૂલ દિખાઈ દેવે તો જરૂર બતાએં, ઈન્શાઅલ્લાહ! આઈન્દહ એડીશન મેં ઉસકો સહીહ કર લિયા જાએગા, ઔર ઈસ નેક કામ મેં આપ ભી શામિલ હોંગે.

હઝરત મુફતી મહમૂદ સાહબ હાફેઝજી બારડોલી (દા.બ.)

ખાદીમે તફસીર વ હદીસઃ જામિઆ ઈસ્લામિયહ તાલીમુદ્દીન, ડાભેલ.

ખાદીમે હદીસ શરીફઃ જામિઆ દારૂલ એહસાન, બારડોલી.

બાની વ સરપરસ્તઃ નુરાની મકાતીબ.

પેહલા ભાગ

ઈસ્લામી અકીદેં (માન્યતાએં)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

સવાલ: તુમ કોન હો?

જવાબ: હમ મુસલમાન હે.

સવાલ: હમારે મઝહબ(ધર્મ) કા નામ કયા હે?

જવાબ: હમારે મઝહબ(ધર્મ) કા નામ ઈસ્લામ હે.

સવાલ: ઈસ્લામ કયા સિખાતા હે?

જવાબ: ઈસ્લામ યે સિખાતા હે કે અલ્લાહ એક હે, ઈબાદત કે લાયક વહી હે ઔર હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલા કે બંદે ઔર રસૂલ હેં ઔર કુર્આન શરીફ અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ હે, ઈસ્લામ સચ્ચા દીન હે, દુનિયા ઔર આખિરત કી તમામ ભલાઈયાં (અચ્છાઈયાં) ઔર નેક બાતેં ઈસ્લામ સિખાતા હે.

સવાલ: ઈસ્લામ કા કલિમા કયા હે?

જવાબ: ઈસ્લામ કા કલિમા યે હે:

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ.

તર્જુમા: અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે, હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ હે.

ઔર ઈસી કો કલિમએ તય્યિબા ઔર પેહલા કલિમા કેહતે હેં.

સવાલ: કલિમએ શહાદત(દૂસરા કલિમા) કયા હે?

જવાબ: કલિમએ શહાદત(દૂસરા કલિમા) યે હે?

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ.

તર્જુમા: મેં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે ઔર મેં ગવાહી દેતા હું કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલા કે બંદે ઔર ઉસકે રસૂલ હેં.

સવાલ: બતાવો! હમ કિસ કે બંદે હૈં?

જવાબ: હમ અલ્લાહ તઆલા કે બંદે હૈં.

સવાલ: અલ્લાહ કિસ કા નામ હે?

જવાબ: જિસને હમેં ઔર તમામ ઈન્સાન, જિન્નાત, ફરિશ્તે, જમીન આસમાન, ઔર તમામ ચીઝોં કો અપની કુદરત સે પૈદા ફરમાયા.

સવાલ: જો લોગ અલ્લાહ પાક કો નહીં માનતે હૈં ઉન્હેં કયા કેહતે હૈં?

જવાબ: ઐસે લોગોં કો કાફીર કેહતે હૈં.

સવાલ: જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા દૂસરી ચીઝોં કી પૂંજા કરતે હૈં ઉન્હેં કયા કેહતે હૈં?

જવાબ: ઐસે લોગોં કો કાફીર ઔર મુશ્રિક કેહતે હૈં.

સવાલ: કયા કાફીર ઔર મુશ્રિક કો માફ કિયા જાવેગા?

જવાબ: બિલકુલ નહીં! વો હમેંશા કે લિયે અઝાબ મેં રહેંગે.

સવાલ: બુત(મુર્તિ) વગૈરહ પર ફુલ ચઢાના, હાથ જોડના, સજદહ કરના કૈસા હે?

જવાબ: બિલકુલ જાઈઝ નહીં હે, હરામ ઔર શિર્ક હે.

સવાલ: અલ્લાહ તઆલા કહાં હે?

જવાબ: અલ્લાહ તઆલા (ઈલ્મ ઔર કુદરત કે એતબાર સે) તમામ જગહ મૌજૂદ હે.

સવાલ: અલ્લાહ પાક હમેં કયૂં નઝર નહીં આતે?

જવાબ: હમ અલ્લાહ પાક કો દેખ સકે ઐસી તાકત હમારી આંખો મેં નહીં હે.

સવાલ: હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. કોન હે?

જવાબ: હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. અલ્લાહ કે બંદે ઔર ઉસકે

આખરી રસૂલ ઔર પયગમ્બર હેં ઔર હમ ઉનકી ઉમ્મત મે હેં.

સવાલ: અગર કોઈ હમારે નબી સ.અ.વ. કો અલ્લાહ કા રસૂલ ઔર નબી ન માને વો કૈસા હે?

જવાબ: જો શખ્સ હમારે નબી સ.અ.વ. કો અલ્લાહ કા રસૂલ ઔર નબી ન માને વો ભી કાફીર હે.

સવાલ: હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. કો માનને કા કયા મતલબ હે?

જવાબ: હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. કો માનને કા યે મતલબ હે કે આપ સ.અ.વ. કો અલ્લાહ તઆલા કા ભેજા હુવા નબી ઔર રસૂલ યકીન કરેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે બાદ સારી મખ્લૂક સે આપકો અફઝલ સમજેં, ઔર આપ સ.અ.વ. સે મોહબ્બત રખ્ખેં ઔર આપ સ.અ.વ. કે બતલાએ હુએ તરીકોં પર અમલ કરેં.

સવાલ: કુર્આને પાક કિસ કી કિતાબ હે?

જવાબ: હમારે નબી સ.અ.વ.ને ફરમાયા: કુર્આને પાક અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ હે ઔર અલ્લાહ તઆલાને મુજ પર ઉતારી હે.

સવાલ: કુર્આને પાક હમારે નબી સ.અ.વ. પર એક સાથ ઉતારા ગયા, યા થોડા થોડા?

જવાબ: થોડા થોડા ઉતારા ગયા, કભી એક આયત, કભી દો–ચાર આયતેં, કભી એક સૂરત.

સવાલ: કિતને સાલો મેં પૂરા કુર્આન ઉતારા ગયા?

જવાબ: તેવીસ (૨૩) સાલ મેં પૂરા કુર્આન ઉતારા ગયા.

સવાલ: કુર્આને મજીદ કિસ તરહ ઉતારા ગયા?

જવાબ: હઝરત જિબ્રઈલ અલ. આકર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો આયત યા સૂરત સુના દેતે થે ઔર આપ સ.અ.વ. ઉસે સુનકર યાદ કર લેતે થે ઔર કિસી લિખનેવાલે સે લિખવા દેતે થે.

સવાલઃ હઝરત જિબ્રઈલ અલ. કોન હે?

જવાબઃ અલ્લાહ તઆલા કે ફરિશ્તે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ પયગમ્બરોં કે પાસ લાતે થે.

સવાલઃ ફરિશ્તે કોન હેં ઔર કિસ ચીઝ સે પૈદા કિયે ગએ હેં?

જવાબઃ ફરિશ્તે અલ્લાહ તઆલા કે નૂરાની બંદે હેં, મર્દ નહીં હે, ઔરત નહીં હેં ઔર ઉનકો ખાને પીને કી જરૂરત ભી નહીં હોતી હે, વો હમેંશા અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાબરદારી (માનને) મેં લગે રેહતે હેં, વો ગુનાહ નહીં કરતે.

સવાલઃ ફરિશ્તે કિતને હેં?

જવાબઃ ફરિશ્તે બહોત હેં, ઉનકી સહીહ તઅદાદ(સંખ્યા) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ નહીં જાનતા.

સવાલઃ ફરિશ્તે કિસ જગહ રેહતે હેં?

જવાબઃ જહાં ભી અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ હોતા હે વહાં રેહતે હેં.

સવાલઃ કયા ફરિશ્તે ઈન્સાનોં કો નઝર આ સકતે હેં?

જવાબઃ હાં! અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે નઝર આ સકતે હેં.

સવાલઃ ફરિશ્તોં કી જવાબદારી મેં કયા કયા કામ હેં?

જવાબઃ ફરિશ્તે અલગ અલગ કામોં પર નક્કી કિયે હુએ હેં, કુછ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે બારિશ બરસાતે હેં, કુછ મખ્લૂક કો રોઝી પહોંચાતે હેં, કુછ ફરિશ્તે બંદો કે અચ્છે–બુરે કામ લિખતે હેં, કુછ ફરિશ્તે જન્નત ઔર જહન્નમ કે બંદોબસ્ત મેં લગે હેં, કુછ ફરિશ્તે સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી યાદ ઔર પાકી બયાન કરને મેં લગે હુએ હેં.

સવાલઃ જો શખ્સ ફરિશ્તોં કે હોને કા ઈન્કાર કરે વો કૈસા હે?

જવાબઃ ઐસા શખ્સ કાફીર હે.

દૂસરા ભાગ

ઈબાદત ઔર જરૂરી મસ્અલે

ઈસ્લામ કી બુનિયાદેં

ઈસ્લામ કી પાંચ બુનિયાદેં હેં.

(૧)ઈમાન (૨)નમાઝ (૩)રોઝા (૪)ઝકાત (૫)હજ

નમાઝ

નમાઝ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરને કા એક ખાસ તરીકા હે, આપ ને ઘર મેં અમ્મી કો યા મસ્જીદ મેં મુસલમાનો કો દેખા હોગા કે અલ્લાહ તઆલા કે સામને હાથ બાંધકર ખડે હોતે હેં ઔર કુર્આન શરીફ પઢતે હેં, અલ્લાહ તઆલા કી તારીફ ઔર બુઝુર્ગી બયાન કરતે હેં, રૂકુઅ કરતે હેં; યાની ઉસકે સામને જુક જાતે હેં, ઔર સજદહ કરતે હેં; યાની જમીન પર માથા રખતે હેં.

નમાઝ કા હુકમ અલ્લાહ તઆલાને કુર્આને પાક મેં દીયા હે, ઔર હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉસકા તરીકા મુસલમાનો કો બતલાયા હેં. દીન–રાત મેં પાંચ નમાઝે મુસલમાનો પર ફર્ઝ હે:

(૧)ફજર (૨)ઝોહર (૩)અસર (૪)મગરિબ (૫)ઈશા

હર નમાઝ કા સમય નક્કી હે, કુર્આને પાક મેં અલ્લાહ તઆલાને ઈરશાદ ફરમાયા:

اِنَّ الصَّلٰوۃَ کَانَتۡ عَلَی الۡمُؤۡمِنِیۡنَ کِتٰبًا مَّوۡقُوۡتًا

તર્જુમા: બેશક નમાઝ મુસલમાનો પર મુકર્રરહ વકત પર ફર્ઝ હે.

(૧)પેહલી નમાઝઃ ફજરઃ– જો સુબહ મેં સુરજ નિકલને સે પેહલે પઢી જાતી હે.

(૨)દૂસરી નમાઝઃ ઝોહરઃ– જો દોપહર સુરજ ઢલને(ઝવાલ) કે બાદ પઢી જાતી હે.

(૩)તીસરી નમાઝઃ અસરઃ– જો શામ કો સુરજ ડૂબને સે દેઢ યા દો કલાક પેહલે પઢી જાતી હે.

(૪)ચોથી નમાઝઃ મગરિબઃ— જો સુરજ ડૂબને કે બાદ પઢી જાતી હે.

(૫)પાંચવી નમાઝઃ ઈશાઃ— જો સુરજ ડૂબને કે લગભગ દેઢ કલાક બાદ પઢી જાતી હે.

મુસલમાનો કા કિબ્લા(કાબા)

પ્યારે બચ્ચો! આપ ને દેખા હોગા કે મુસલમાન પશ્ચિમ; યાની જિસ તરફ સુરજ ડૂબતા હે ઉસ તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢતે હેં; કયૂં કે હમારે દેશ હિન્દુસ્તાન સે પશ્ચિમ કી તરફ અરબ કા એક પાકીઝા(પવિત્ર) શહર હે જિસકા નામ મક્કા હે, મક્કા મુઅઝઝમા મેં અલ્લાહ તઆલા કા એક ઘર હે જિસે કાબા કેહતે હેં, કુર્આને પાક મેં ઉસકી તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢને કા હુકમ અલ્લાહ તઆલાને દીયા હે; ઈસલિયે મુસલમાન ઉસકી તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢતે હેં.

યે અલ્લાહ કા ઘર; યાની કાબા જિસકી તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢતે હેં ઉસે "કિબ્લા" કેહતે હેં.

અઝાન કા બયાન

અઝાન કા મતલબ ખબર દેને કા હે; લેકિન ઈસ્લામ મેં ખાસ અલ્ફાઝ (શબ્દ) સે નમાઝ કી ખબર દેને કો અઝાન કેહતે હેં.

જબ નમાઝ કા સમય આ જાતા હે તો નમાઝ સે કુછ દેર પેહલે એક શખ્સ ખડે હોકર ઝોર ઝોર સે ચંદ કલિમાત પઢતા હે, ઉસે અઝાન કેહતે હેં ઔર અઝાન પઢનેવાલે કો "મુઅઝ્ઝિન" કેહતે હેં.

અઝાન કા દરજા

ઈસ્લામ મેં અઝાન કા દરજા સુન્નત હે; અઝાન સે ઈસ્લામ કી એક ખાસ શાન કા પતા ચલતા હે; ઈસલિયે ઉસકો જરૂર કેહના ચાહિએ. સિર્ફ પાંચ ફર્ઝ નમાઝેં ઔર જુમ્આ કે લિયે અઝાન કેહના સુન્નતે મુઅક્કદહ હે.

અઝાન કે કલિમાત ઔર તર્જુમા

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર	અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં, અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં
અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર	અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં, અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં
અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ	મેં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે
અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ	મેં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે
અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ	મેં ગવાહી દેતા હું કે મુહમ્મદ સ.અ.વ. અલ્લાહ કે રસૂલ હૈં
અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ	મેં ગવાહી દેતા હું કે મુહમ્મદ સ.અ.વ. અલ્લાહ કે રસૂલ હૈં
હય્ય અલ સ્સલાહ	આવો નમાઝ કે લિયે
હય્ય અલ સ્સલાહ	આવો નમાઝ કે લિયે
હય્ય અલલ ફલાહ	આવો કામિયાબી કી તરફ
હય્ય અલલ ફલાહ	આવો કામિયાબી કી તરફ
અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર	અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં, અલ્લાહ સબ સે બડે હૈં
લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ	અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે

ફજર કી અઝાન મેં "હય્ય અલલ ફલાહ" કે બાદ "અસ્સલાતુ ખય્રુમ મિનન્નવ્મ" ભી દો બાર કહે.

અઝાન કા જવાબ

મુઅઝ્ઝિન કે હર કલિમા કો પૂરા કરને કે બાદ અઝાન સુનનેવાલા ઉસી કલિમે કો વાપસ પઢે; લેકિન "હય્ય અલ સ્સલાહ" ઔર "હય્ય અલલ ફલાહ" કે જવાબ મેં "લા હવ્લ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ" કહે ઔર "અસ્સલાતુ ખય્રૂમ મિનન્નવ્મ" કે જવાબ મેં "સદક્ત વબરર્ત" કહે.

તકબીર

બચ્ચો! આપ ને મસ્જીદ મેં દેખા હોગા કે મુસલમાન જબ નમાઝ કે લિયે ખડે હોને લગતે હેં તો નમાઝ શરૂ(ચાલુ) કરને સે પેહલે એક શખ્સ વોહી કલિમાત કેહતા હે જો અઝાન મેં કેહતે હેં, ઉસે ઈકામત ઔર તકબીર કેહતે હેં; લેકિન તકબીર મેં "હય્ય અલલ ફલાહ" કે બાદ "કદ કામતિ સ્સલાહ" દો બાર અઝાન કે કલિમો સે ઝિયાદહ કહા જાતા હે.

જો શખ્સ તકબીર કેહતા હે ઉસે "મુકબ્બિર" કેહતે હેં.

તકબીર કે કલિમાત

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર	અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર
અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ	અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ
અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ	અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ
હય્ય અલ સ્સલાહ	હય્ય અલ સ્સલાહ
હય્ય અલલ ફલાહ	હય્ય અલલ ફલાહ
કદ કામતિ સ્સલાહ	કદ કામતિ સ્સલાહ
અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર	લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ

જમાઅત કે સાથ નમાઝ

બચ્ચો! આપ ને દેખા હોગા કે મસ્જીદ મેં બહોત સે મુસલમાન એક સાથ મિલ કર નમાઝ પઢતે હેં, ઈસ તરહ બહોત સે આદમી મિલ

કર જો નમાઝ પઢતે હેં ઉસે જમાઅત કી નમાઝ કેહતે હેં, ઔર નમાઝ પઢાનેવાલે કો "ઈમામ" કેહતે હેં, ઔર પીછે નમાઝ પઢનેવાલે કો "મુકતદી" કેહતે હેં, ઔર જો આદમી જમાઅત કે સાથ નમાઝ મેં શરીક ન હો; બલ્કે અકેલે નમાઝ પઢે ઉસે મુન્ફરીદ કેહતે હેં.

સવાલાત

(૧)નમાઝ કિસે કેહતે હેં?
(૨)દીન–રાત મેં કિતની મરતબા નમાઝ પઢી જાતી હે?
(૩)દીન–રાત મેં પઢી જાનેવાલી નમાઝોં કે નામ બતાઓ?
(૪)અલ્લાહ તઆલા કા ઘર કહાં હે?
(૫)જિસ તરફ મુંહ કર કે નમાઝ પઢતે હેં ઉસે કયા કેહતે હેં?
(૬)મુઅઝ્ઝિન કિસકો કેહતે હેં?
(૭)મુકબ્બિર કિસકો કેહતે હેં?
(૮)મુકતદી કિસકો કેહતે હેં?
(૯)નમાઝ પઢાનેવાલે કો કયા કેહતે હેં?
(૧૦)અકેલે નમાઝ પઢનેવાલે કો કયા કેહતે હેં?

વુઝૂ

બચ્ચો! હમ નમાઝ પઢને કા પૂરા તરીકા ઈન્શાઅલ્લાહ! આગે કિતાબ મેં પઢેંગે; લેકિન નમાઝ વુઝૂ કે બગૈર સહીહ નહીં હોતી; ઈસલિયે અબ હમ પેહલે વુઝૂ કા તરીકા સિખતે હેં.

વુઝૂ કે ફરાઈઝ

વુઝૂ મેં ચાર ફર્ઝ હેં:

(૧)પેશાની કે બાલોં સે થોળી કે નીચે તક ઔર એક કાન કી લવ સે દૂસરે કાન કી લવ તક ચેહરા ધોના.

(૨)દોનોં હાથ કોહનીયોં કે સાથ ધોના.

(૩)ચોથાઈ સર કા મસહ કરના.

(૪)દોનોં પૈર ટખ્નોં કે સાથ ધોના.

વુઝૂ કા પૂરા તરીકા

(૧)પેહલે દોનોં હાથ કાંડે તક તીન બાર ધોના, પેહલે દાયા(જમણા) હાથ, ફીર બાયા(ડાબા) હાથ.

(૨)ઉસકે બાદ તીન બાર કુલ્લી કરના ઔર મિસ્વાક કરના; અગર મિસ્વાક ન હો તો દાંતો પર ઉંગલી ફેરના.

(૩)ફીર તીન બાર નાક મેં પાની ડાલના ઔર નાક સાફ કરના.

(૪)ફીર પેશાની કે બાલોં સે થોળી કે નીચે તક ઔર દોનોં કાનો કી લવ તક દોનોં હાથો સે અચ્છી તરહ તીન બાર ચેહરા ધોના, ચેહરા ધોતે સમય ચેહરે પર પાની ઈસ તરહ મારના કે છીંટે ન ઉડે.

(૫)ફીર કોહનીયોં કે સાથ દોનોં હાથ તીન બાર ધોના, પેહલે દાહના(જમણા) હાથ, ફીર બાયા(ડાબા) હાથ, ફીર દોનોં હાથો કી ઉંગલીયોં કા ખિલાલ કરના.

(૬)ઉસકે બાદ દોનોં હાથો કો ભિગોકર પૂરે સર(માથે) કા ઔર કાનોં કા ઔર ગરદન કા મસહ કરના.

(૭)મસહ સે ફારિગ હો જાઓ તબ દોનોં પૈર ટખ્નોં સે ઉપર તક તીન તીન બાર ધોવો, પેહલે દાહના(જમણા) પગ ધોવો, ફીર બાયા(ડાબા) પગ ધોવો, ફીર ઉંગલીયોં કા ખિલાલ કરો.

નમાઝ પઢને કા તરીકા

વુઝૂ કર કે પાક કપડે પહેનકર પાક જગહ કિબ્લે કી તરફ મુંહ કર કે ખડે હો જાએં ઔર નિય્યત કરેં કે મેં ફુલાં વકત કે ફર્ઝ યા નફલ કી દો યા ચાર રકાત અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે પઢતા હું, સિર્ફ દીલ મેં નિય્યત કરના કાફી હે, ઝબાન સે બોલના જરૂરી નહીં હે; લેકિન ઝબાન સે બોલકર નિય્યત કરે તો અચ્છા હે.

કયામ

ફીર દોનોં હાથ કાનોં કી લવ તક ઉઠાએં, ફીર "અલ્લાહુ અકબર" કેહતે હુએ દોનોં હાથો કો નાફ(ડૂંટી) કે નીચે ઈસ તરહ બાંધે કે દાએં હાથ સે બાએં હાથ કે પોંહચે (કલાઈ, કાંડુ) કો છોટી ઉંગલી ઔર અંગૂઠે સે પકડ લેં, નમાઝ મેં ઈધર ઉધર ન દેખેં, અદબ સે ખડે હોકર પેહલે "સના" પઢે.

સુબ્હાકલ્લાહુમ્મ વ બિહમ્દિક વ તબારકસ્મુક વ તઆલા
જદ્દુક વલા ઈલાહ ગય્રૂક.

તર્જુમાઃ એ અલ્લાહ! હમ ઈસ બાત કો માનતે હેં કે આપકી ઝાત હર ઐબ(ખામી) સે પાક હે, ઔર હમ આપકી તારીફ(વખાણ) કરતે હેં ઔર આપકા નામ બહોત બરકતવાલા હે ઔર આપકી શાન ઉંચી હે ઔર આપકે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાયક નહીં હે.

ફીર તઅવ્વુઝ પઢે યાની..

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

તર્જુમાઃ મેં અલ્લાહ કી હિફાઝત ચાહતા હું શૈતાન મરદૂદ સે.

ફીર તસ્મિયહ પઢે યાની..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

તર્જુમા: અલ્લાહ તઆલા હી કે નામ કી બરકત હાસિલ કરતે હુએ (મેં પઢતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

તઅવ્વુઝ ઔર તસ્મિયહ પઢકર સુરએ ફાતિહા યાની અલ્હમ્દુ શરીફ પઢે, ફીર કોઈ સુરત યા કમ સે કમ એક બડી આયત યા ફીર છોટી તીન આયતેં પઢે.

રૂકુઅ

ફીર "અલ્લાહુ અકબર" કેહતે હુએ રૂકુઅ મેં ચલે જાએં. રૂકુઅ મેં દોનોં હાથો સે ઘુટનોં કો પકડ લે ઔર તીન યા પાંચ મરતબા રૂકુઅ કી તસ્બીહ "સુબ્હાન રબ્બિયલ અઝીમ" પઢે, ફીર તસ્મીઅ યાની "સમીઅલ્લાહુ લિમન હમીદહ" કેહતે હુએ સીધે ખડે હો જાએં ઔર તહમીદ યાની "રબ્બના લકલ હમ્દ" ભી પઢ લે.

સજદહ

જબ બરાબર સીધે ખડે હો જાએં તો "અલ્લાહુ અકબર" કેહતે હુએ સજદહ મેં ઈસ તરહ જાએં કે પેહલે દોનોં ઘુટને જમીન પર રખ્ખે, ફીર દોનોં હાથ ફીર દોનોં હાથો કે બીચ મેં પેહલે નાક ફીર પેશાની જમીન પર રખ્ખે, ઔર સજદે કી તસ્બીહ "સુબ્હાન રબ્બિયલ અઅલા" તીન યા પાંચ મરતબા પઢે, ફીર તકબીર કેહતે હુએ ઉઠે, ઔર આરામ સે સીધે બેઠ જાએ, ફીર તકબીર કેહ કર દૂસરા સજદહ પેહલે સજદહ કી તરહ કરેં, ઔર તકબીર કેહતે હુએ ખડે હો જાએ, દૂસરે સજદે સે ખડે હોતે વકત પેહલે પેશાની ફીર નાક ફીર હાથ ફીર ઘુટને ઉઠાકર બેઠે બગૈર સીધે ખડે હો જાએં, ઔર અગર મુમકીન હો તો ખડે હોતે વકત જમીન પર હાથોં સે ટેકા ન લગાએ, યે એક રકાત પૂરી હો ગઈ.

દૂસરી રકાત

પેહલી રકાત હી કી તરહ દૂસરી રકાત અદા કરેં; મગર સના ન પઢે, સિર્ફ બિસ્મિલ્લાહ ઔર અલ્હમ્દુ શરીફ ઔર કોઈ સુરત યા કુર્આન શરીફ કી કમ સે કમ એક બડી આયત યા છોટી તીન આયતેં પઢે ઔર પેહલી રકાત હી કી તરહ રૂકુઅ ઔર સજદે કરે.

કઅદહ

જબ દૂસરી રકાત કા સજદહ કર ચુકે તો બાયાં(ડાબા) પગ બિછાકર ઉસ પર બેઠ જાએં ઔર (દાએં) જમણે પગ કા પંજા ખડા કર કે ઉંગલીયા વાળકર કિબ્લા કી તરફ રખ્ખેં ઔર દોનોં હાથ જાંગો પર ઘુટનોં તક ફૈલાકર રખ્ખે, હાથ કી ઉંગલીયા કિબ્લા કી તરફ હો ઔર નઝર ગોદ પર રખકર તશહ્હુદ પઢે.

જબ કલિમએ શહાદત પર પહોંચે તો બીચ કી ઉંગલી ઔર અંગૂઠે સે ગોલ બનાકર બાકી ઉંગલીયા બંધ કર કે "લા ઈલાહ" કેહને કે વકત શહાદત કી ઉંગલી ઉઠાકર "ઈલ્લલ્લાહ" કેહને કે વકત છોડ દે.

ફીર દુરૂદ શરીફ ફીર દુઆ પઢે, ફીર પેહલે જમણી તરફ ઔર ફીર ડાબી તરફ "અસ્સલામુ અલયકુમ વરહમતુલ્લાહ" કેહકર સલામ ફેર લેં, યે દો રકાત નમાઝ પૂરી હો ગઈ.

અગર નમાઝ તીન યા ચાર રકાત વાલી હો તો દૂસરી રકાત કે કાયદે મેં સિર્ફ તશહ્હુદ યાની અત્તહિય્યાત પઢકર તકબીર કેહતે હુએ ખડે હો જાએં, ઔર ફર્ઝ કી તીસરી ઔર ચોથી રકાત મેં સિર્ફ બિસ્મિલ્લાહ ઔર સુરએ ફાતિહા પઢે; અલ્બત્તા સુન્નત ઔર નફલ કી હર રકાત મેં સુરએ ફાતિહા ઔર ઉસકે સાથ એક બડી આયત યા છોટી તીન આયતેં મિલાના વાજિબ હે.

તશહહુદ યાની અત્તહિય્યાત

અત્તહિય્યાતુ લિલ્લાહી વસ્સલવાતુ વત્તય્યિબાત,

અસ્સલામુ અલયક અય્યુહન નબીય્યુ વરહમતુલ્લાહી વબરકાતુહ,

અસ્સલામુ અલયના વઅલા ઈબાદીલ્લાહી સ્સાલિહીન,

અશહદુ અન લા ઈલાહ ઈલ્લાહુ વઅશહદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વરસૂલુહ.

તર્જુમાઃ ઝબાની તમામ ઈબાદતેં અલ્લાહ કે લિયે હેં, ઔર બદની ઈબાદતેં ઔર માલી ઈબાદતેં ભી અલ્લાહ કે લિયે હેં, સલામ હો આપ પર એ નબી! ઔર અલ્લાહ કી રહમતેં ઔર ઉસકી બરકતેં, સલામતી હો હમ પર ઔર અલ્લાહ કે નેક બંદો પર. મેં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મઅબૂદ નહીં હે ઔર મેં ગવાહી દેતા હું કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અલ્લાહ કે બંદે ઔર ઉસકે રસૂલ હેં.

દુરૂદ શરીફ

અલ્લાહુમ્મ સલ્લી અલા મુહમ્મદ, વઅલા આલી મુહમ્મદ, કમા સલ્લયત અલા ઈબ્રાહીમ, વઅલા આલી ઈબ્રાહીમ, ઈન્નક હમીદુમ મજીદ.

અલ્લાહુમ્મ બારિક અલા મુહમ્મદ, વઅલા આલી મુહમ્મદ, કમા બારકત અલા ઈબ્રાહીમ, વઅલા આલી ઈબ્રાહીમ, ઈન્નક હમીદુમ મજીદ.

તર્જુમાઃ એ અલ્લાહ! રહમત ઉતારીએ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઔર ઉનકી આલ પર જૈસે રહમત ઉતારી આપ ને હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. પર ઔર ઉનકી આલ પર,

બેશક આપ તારીફ કે લાયક ઔર બુઝુર્ગીવાલે હેં.

એ અલ્લાહ! બરકત ઉતારીએ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર ઔર ઉનકી આલ પર જૈસે બરકત ઉતારી આપ ને હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. પર ઔર ઉનકી આલ પર, બેશક આપ તારીફ કે લાયક ઔર બુઝુર્ગીવાલે હેં.

દુરૂદ શરીફ કે બાદ કી દુઆ

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઝલમતુ નફસી ઝૂલ્મન કસીરા, વલા યગ્ફિરૂઝઝુનૂબ ઈલ્લા અન્ત ફગ્ફિરલી મગ્ફિરતમ મિન ઈન્દીક વરહમની ઈન્નક અન્તલ ગફુરુ ર્રહીમ.

તર્જુમા: એ અલ્લાહ! મેંને અપને નફસ પર બહોત ઝુલ્મ કિયા હે ઔર આપ કે સિવા ઓર કોઈ ગુનાહો કો માફ નહી કર સકતા, આપ અપની ખાસ બખ્શિશ સે મેરી બખ્શિશ ફરમા દિજીયે ઔર મુજપર રહમ ફરમાઈએ, બેશક આપ હી માફ કરનેવાલે ઔર બહોત રહમ કરનેવાલે હેં.

તીસરા ભાગ

સીરતે પાક

નબી ઔર રસૂલ

અલ્લાહ તઆલાને અપને બંદો કો અપની મરઝી બતાને કે લિયે ઔર ઉન તક અપના પૈગામ પહોંચાને કે લિયે અપને કુછ ખાસ બંદો કો ભેજા. અલ્લાહ કે પૈગામ ભેજને કો "નબુવ્વત" કહા જાતા હે, ઔર જો ઈન્સાન પૈગામ લેકર આતે હેં ઉસે રસૂલ ઔર નબી કેહતે હેં, ઉસે પયગમ્બર ભી કહા જાતા હે; કયૂં કે નબી કા મતલબ "ખબર દેનેવાલા" ઔર રસૂલ ઔર પયગમ્બર કા મતલબ "પૈગામ લાનેવાલા".

હર નબી ઈન્સાન મેં સે હોતે થે; તાકે દૂસરે ઈન્સાનોં કે લિયે નમૂના બન સકે.

બચ્ચો! જબ ઉસ્તાદ સબક પઢાએ તો બહોત ધ્યાન સે ઉસ્તાદ કી બાતેં સુનો ઔર જો બાત સમજ મેં ન આયે ઉસ્તાદ સે જરૂર ઉસકે બારે મેં સવાલ કરો.

એક અચ્છે બચ્ચે ને જિસને ધ્યાન સે સબક પઢા થા, ઉસને ઉસ્તાદ સે સવાલ કિયા કેઃ ઉસ્તાદ સાહબ! કયા નબી ઔર રસૂલ મેં ફર્ક(તફાવત) હે?

ઉસ્તાદ સાહબને બતાયા કેઃ હાં! રસૂલ ઉસ પયગમ્બર કો કેહતે હેં જિસે નઈ કિતાબ ઔર શરીઅત દી ગઈ હો ઔર નબી હર પયગમ્બર કો કેહતે હેં; ચાહે ઉસે નઈ શરીઅત ઔર કિતાબ દી ગઈ હો યા પેહલી શરીઅત ઔર કિતાબ પર અમલ કરને ઔર કરાને કા હી હુકમ દિયા ગયા હો.

પતા ચલા કે નબી ઔર રસૂલ મેં થોડા સા ફર્ક હે, તુમ ઈતના સમજો કે રસૂલ કા મરતબા(દરજા) નબી સે બઢા હુવા હે.

એક બચ્ચે ને ઉસ્તાદ સાહબ સે પૂછા કેઃ કોઈ આદમી અપની કોશિશ ઔર ઈબાદત સે નબી બન સકતા હે?

ઉસ્તાદ સાહબને કહા: નહીં! નબી ઔર રસૂલ બનને મેં ઈન્સાન કી કોશિશ ઔર ઈરાદે સે કામ નહીં બનતા, કોઈ ભી આદમી કિસી ભી તરહ અપની કોશિશ સે નબી નહી બન સકતા, નબી વોહી બનતા હે જિસે ખૂદ અલ્લાહ તઆલા બનાતે હેં, યે મરતબા(દરજા) સિર્ફ અલ્લાહ હી કી તરફ સે દિયા જાતા હે.

અલ્લાહ તઆલાને કુર્આને પાક મેં ફરમાયા કે: હમને હર કોમ(સમાજ) ઔર હર મુલ્ક(દેશ) મેં નબી ઔર રસૂલ ભેજે, ઔર અલ્લાહ પાક ને કુર્આન મેં કુછ નબીયોં કા ઝિક્ર કિયા હે, ઉનમેં સે કુછ નામ યે હેં:

૧	હઝરત આદમ અલ.	૨	હઝરત નૂહ અલ.
૩	હઝરત હૂદ અલ.	૪	હઝરત ઈદરીસ અલ.
૫	હઝરત સાલેહ અલ.	૬	હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ.
૭	હઝરત લૂત અલ.	૮	હઝરત ઈસ્માઈલ અલ.
૯	હઝરત ઈસ્હાક અલ.	૧૦	હઝરત યાકુબ અલ.
૧૧	હઝરત યુસુફ અલ.	૧૨	હઝરત શોએબ અલ.
૧૩	હઝરત મુસા અલ.	૧૪	હઝરત હારૂન અલ.
૧૫	હઝરત દાઉદ અલ.	૧૬	હઝરત સુલેમાન અલ.
૧૭	હઝરત ઈલ્યાસ અલ.	૧૮	હઝરત યુનુસ અલ.
૧૯	હઝરત અય્યુબ અલ.	૨૦	હઝરત ઝકરીયા અલ.
૨૧	હઝરત યહયા અલ.	૨૨	હઝરત ઈસા અલ.
૨૩	હઝરત ઝૂલકિફલ અલ.	૨૪	હઝરત યસઅ અલ.
૨૫	હમારે નબી ઔર રસૂલ હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ.		

આખરી નબી

હમારે નબી સબ સે આખરી નબી હૈં, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે બાદ આજ તક કોઈ નબી નહીં આયે હૈં ઔર કયામત તક કોઈ નયે નબી નહીં આયેંગે, સિર્ફ હઝરત ઈસા અલ. જો પેહલે દુનિયા મેં આયે થે ફીર અલ્લાહ તઆલાને ઉનકો ઝિન્દા આસમાન પર ઉઠા લિયા થા, વો કયામત સે પેહલે દુનિયા મેં તશરીફ લાયેંગે.

કુર્આન મેં અલ્લાહ પાક ને હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો ખાતિમુલ અમ્બિયા ભી કહા હે. જો શખ્સ હમારે નબી સ.અ.વ. કે બાદ નબી હોને કા દાવા કરે વો જૂઠા હે.

હમારે નબી સ.અ.વ.તમામ રસૂલ ઔર નબીયોં સે અફઝલ હૈં.

હમારે નબી સ.અ.વ. તમામ અમ્બિયા કે સરદાર હૈં.

અલ્લાહ તઆલા કે બાદ આપ સ.અ.વ. કા દરજા ઔર મરતબા સબ સે અફઝલ હે.

હર મુસલમાન કા ફર્ઝ હે કે આપ સ.અ.વ. સે મોહબ્બત રખ્ખે ઔર આપ સ.અ.વ. કા અદબ–એહતેરામ કરે ઔર ઉનકી ઈતાઅત કરે.

સબ નબીયોં પર સલામ ભેજો, જબ કિસી નબી કા નામ લિયા જાએ તો તુમ કહો:

"અલયહિસ્સલામ" (ઉન પર સલામતી હો)

જબ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા નામ લિયા જાએ તો કહો:

"સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ" (ઉન પર અલ્લાહ કી રહમતેં ઔર સલામતી હો)

હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સ.અ.વ.

મક્કા મુઅઝ્ઝમા અરબ દેશ કા એક શહર હે, અરબ દેશ હમારે દેશ સે બહોત દૂર પશ્ચિમ દિશા કી તરફ હે, જહાં સુરજ ડૂબતા હે. ઉસી શહર મેં કાબા શરીફ હે જિસકી તરફ મુંહ કર કે હમ નમાઝ પઢતે હેં ઔર જહાં હાજી હજ પઢને જાતે હેં.

બહોત દિનોં કી બાત હે, ૧૪૦૦ સાલ(વર્ષ) સે ભી ઝિયાદહ પેહલે કી બાત હે, અરબ દેશ મેં સબ સે ઈઝ્ઝતવાલા કુરૈશ કા ખાનદાન(કુટુંબ) થા, કુરૈશ કે ખાનદાન મેં બનૂ હાશિમ કી બહોત બડી ઈઝ્ઝત થી, હમારે નબી સ.અ.વ. ઉસી ખાનદાન મેં પૈદા હુએ.

આપ સ.અ.વ. કે અબ્બા કા નામ અબ્દુલ્લાહ થા ઔર દાદા કા નામ અબ્દુલ મુત્તલિબ થા.

આપ સ.અ.વ. કી અમ્મી કા નામ આમીના થા.

આપ સ.અ.વ. કે કોઈ ભાઈ યા બહન નહીં થે.

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ યતીમ પૈદા હુએ; ક્યૂં કે આપ સ.અ.વ. કી પૈદા હોને સે પેહલે હી હમારે નબી સ.અ.વ. કે અબ્બાજાન કા ઈન્તિકાલ હો ગયા થા.

હમારે નબી સ.અ.વ. કા મુબારક નામ

હમારે નબી સ.અ.વ. કા મશ્હુર નામ "મુહમ્મદ સ.અ.વ." હે, આપ સ.અ.વ. કા યે નામ આપ સ.અ.વ. કે દાદા ને રખ્ખા.

આપ સ.અ.વ. કા એક નામ "અહમદ" ભી હે જો આપ સ.અ.વ. કી અમ્મી ને રખ્ખા થા.

"મુહમ્મદ" કા મતલબ હેં જિસકી તારીફ(વખાણ) કી જાએ ઔર "અહમદ" કા મતલબ જિસકી બહોત ઝિયાદહ તારીફ(વખાણ) કી જાએ યા બહોત ઝિયાદહ તારીફ કરનેવાલે.

યે દોનોં નામ નયે થે, અરબ મેં ઐસે નામ નહીં રખ્ખે જાતે થે, કૈસે પ્યારે હૈં યે દોનોં નામ! તુમ જબ ઈન નામોં કો સુનો તો કહો:

"સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ" (ઉન પર અલ્લાહ કી રહમતેં હો)

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ યતીમ થે ફીર ભી ઈતને બડે મકામ (મરતબા) વાલે હૈં કે કોઈ ઉસ મકામ (મરતબા) તક નહીં પહોંચ સકા, ઔર કયામત તક નહીં પહોંચ સકેગા.

બચ્ચો! ઈસ બાત સે હમને સિખા કે: યતીમ બચ્ચે કો કમનસીબ નહીં સમજના ચાહિએ, ઉસસે મોહબ્બત કરની ચાહિએ. કિસી કો કયા પતા કે યે બચ્ચા કિસ મરતબે કા આદમી હોગા.

સવાલાત

(૧)હમારે નબી સ.અ.વ. કા નામ મુહમ્મદ કિસ ને રખ્ખા?
(૨)મુહમ્મદ કા મતલબ બતાવો?
(૩)હમારે નબી સ.અ.વ. કા નામ અહમદ કિસ ને રખ્ખા?
(૪)અહમદ કા મતલબ બતાવો?
(૫)હમારે નબી સ.અ.વ. કી પૈદાઈશ કહાં હુઈ?
(૬)હમારે નબી સ.અ.વ. કોનસે ખાનદાન મેં પૈદા હુએ?
(૭)હમારે નબી સ.અ.વ. કે અબ્બા કા નામ બતાવો?
(૮)હમારે નબી સ.અ.વ. કી અમ્મી કા નામ બતાવો?
(૯)હમારે નબી સ.અ.વ. કે દાદા કા નામ બતાવો?
(૧૦)હમારે નબી સ.અ.વ. કે બહેન—ભાઈ કિતને થે?
(૧૧)કુર્આન મેં આનેવાલે નબીયોં કે નામ બતાવો?

હમારે નબી સ.અ.વ. કા બચપન(બાળપણ)

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કુછ દિન માં કી ગોદ મેં રહે, ફીર અરબ કે દસ્તૂર(આદત) કે મુજબ ગાંવ કી દૂધ પિલાનેવાલી ઔરતેં આઈ ઔર ઉન ઓરતોં ને માલદારોં કે બચ્ચે લે લિયે. હઝરત હલીમા રદી. એક નેક ઔરત થી, ઉનકો કોઈ બચ્ચા નહીં મિલા, ઉન્હોં ને ઈસ યતીમ બચ્ચે કો લે લિયા.

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બરકતોં સે હઝરત હલીમા રદી. કા ઘર ભર ગયા, ઉનકે ઘર પર રહમતોં કી બારીશ હોને લગી. હઝરત હલીમા રદી. હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે બહોત મોહબ્બત કરતી થી.

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ હઝરત હલીમા રદી. કે પાસ દો બરસ રહે, દો બરસ કે બાદ જબ દૂધ છુડાયા ગયા તો હઝરત હલીમા રદી. આપ સ.અ.વ. કો મક્કા લે આઈ કે આપ સ.અ.વ. કો ઉનકી અમ્મીજાન કો સોંપ દેવે; મગર મક્કા મેં તાઉન(પ્લેગ) ફૈલા હુવા થા, ઔર હઝરત હલીમા રદી. હુઝૂર સ.અ.વ. કી બરકતેં દેખ ચુકી થી, આંબોહવા(વાતાવરણ) કી ખરાબી કે નામ સે અપને ઘર વાપસ લે આઈ, લગભગ દૂસરે ઔર દો બરસ આપ સ.અ.વ. હઝરત હલીમા રદી. કે પાસ રહે, ચાર બરસ કે બાદ હમારે નબી સ.અ.વ. અપની અમ્મીજાન બીબી આમીના કે પાસ આયે.

જબ હમારે નબી સ.અ.વ. કી ઉમર (૬) બરસ કી હુઈ તો આપ સ.અ.વ. કી અમ્મીજાન આપકો લેકર અપને રિશ્તેદાર સે મિલને મદીના ગઈ, એક મહીના વહાં રહે, જબ વાપસ આ રહી થી તો રાસ્તે મેં એક જગહ જિસકા નામ "અબવા" હે. આપ સ.અ.વ. કી અમ્મી જાન બીબી આમિના કા ઈન્તિકાલ હો ગયા, ઉનકો ઉસી જગહ પર દફન કર દિયા ગયા, હઝરત ઉમ્મે અયમન જો હઝરત આમિના કે સાથ

થી, વો હમારે નબી સ.અ.વ. કો લેકર મક્કા આ ગઈ.

અમ્મીજાન કે ઈન્તિકાલ કે બાદ દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ ને હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો અપને પાસ રખ લિયા, દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો હમેશા અપને સાથ રખતે થે.

જિસ વકત હમારે નબી સ.અ.વ. કી ઉમર શરીફ આઠ(૮) બરસ દો(૨) મહીને દસ(૧૦) દિન કી થી, તબ દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ કા ભી ઈન્તિકાલ હો ગયા, દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ કા જનાઝા ઉઠા તો આપ સ.અ.વ. ભી સાથ થે ઔર આંખો સે આંસુ નિકલ રહે થે, દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ ને વફાત કે સમય હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો ચાચા અબુતાલિબ કો સોંપ દિયા, અબ હમારે નબી સ.અ.વ. ચાચા અબુતાલિબ કે સાથ રેહને લગે, ચાચા અબુતાલિબ હમારે નબી સ.અ.વ. સે બહોત મોહબ્બત કરતે થે.

ચાચા અબુતાલિબ કે સાથ તિજારત(કારોબાર) કે લિયે સફર

મક્કા કે બડે લોગ તિજારત (કારોબાર, ધંધા) કિયા કરતે થે, તિજારત કરના ઉનકા ખાસ કામ થા, હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે ચાચા અબુતાલિબ ભી તિજારત કરતે થે, વો ભી અપની રોઝી રોટી કા ઈન્તિઝામ (વ્યવસ્થા) ઉસી સે કરતે થે.

ચાચા અબુતાલિબ તિજારત કે લિયે મુલ્કે શામ જાયા કરતે થે, એક મરતબા ચાચા અબુતાલિબ ને તિજારત કે લિયે મુલ્કે શામ કા ઈરાદા કિયા તો હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ભી સાથ મેં જાને કા બોલા, ઉસ વકત આપ સ.અ.વ. કી ઉમર બારહ(૧૨) સાલ કી થી.

સફર કે દરમિયાન જબ યે કાફિલા(લશ્કર, ટોળા) "બુસરા" શહર પહોંચા તો કાફિલેવાલે એક જગહ આરામ કરને કે લિયે રૂક ગએ, વહાં એક ચર્ચ થા જિસમેં "બહીરહ" નામ કા એક રાહિબ(પાદરી) રેહતા

થા, યે પાદરી કભી ચર્ચ સે નિકલતા નહીં થા; લેકિન જબ ઉસને દેખા કે પથ્થર, દરખ્ત(ઝાડ) વગૈરહ સબ સજદહ કિયે જા રહે હેં તો વો બાહર નિકલા ઔર ચાચા અબુતાલિબ સે પૂછા કે: કાફિલા કહાં જા રહા હે?

અબુતાલિબ ને બતાયા કે: યે કાફિલા તિજારત કે લિયે મુલ્કે શામ જા રહા હે.

પાદરી ને બતાયા કે: યે બચ્ચા હોનેવાલે આખરી નબી હેં, મેં તમામ દરખ્ત ઔર પથ્થરોં કો ઉનકે એહતેરામ(આદર, માન) મેં સર ઝૂકાતે હુએ દેખ રહા હું, મુલ્કે શામ મેં ઉનકી જાન કો ખતરા(ડર) હે.

યે સબ સુનકર અબુતાલિબ ને આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો વહાં સે મક્કા વાપસ ભેજ દિયા.

સવાલાત

(૧)હમારે નબી સ.અ.વ. કો દૂધ પિલાનેવાલી માં કા નામ કયા થા? ઔર આપ સ.અ.વ. ઉનકે પાસ કિતને બરસ રહે?

(૨)અમ્મીજાન કે ઈન્તિકાલ કે વકત હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમર શરીફ કિતની થી?

(૩)હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી અમ્મીજાન કા ઈન્તિકાલ કિસ જગહ પર હુવા?

(૪)દાદા અબ્દુલ મુત્તલિબ કી વફાત(મૌત) કે વકત હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમર શરીફ કિતની થી?

(૫)મક્કાવાલે શામ કયૂં જાતે થે?

(૬)શામ કે પેહલે સફર કે વકત હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમર કિતની થી?

(૭)ચાચા અબુતાલિબ કી મુલાકાત શામ કે સફર મેં રાહિબ (પાદરી) સે કહાં હુઈ?

(૮)ઉસ પાદરી કા નામ કયા થા?

(૯)પાદરી ને ચાચા અબુતાલિબ કો કયા બોલા?

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી જવાની

અબ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જવાન થે, હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો ખૂદ કમાને ઔર અપના ખર્ચ ખૂદ ઉઠાને કા ખયાલ બચપન હી સે થા, કુછ દિનોં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને બકરીયાં ભી ચરાઈ, હમારે નબી સ.અ.વ. ચાચા અબુતાલિબ કે સાથ તિજારત(ધંધા) કરતે થે ઔર તિજારત બહોત સચ્ચાઈ કે સાથ કરતે થે, મુઆમલા(લેનદેન) કી સફાઈ, સચ્ચાઈ, અમાનતદારી, મીઠી બાતચીત, જો તિજારત કે લિયે જરૂરી હૈં, અલ્લાહ તઆલા ને આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો પૂરી પૂરી અતા ફરમાઈ થી, હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે શરીફાના(નેક, અચ્છા) બરતાવ(વ્યવહાર) ઔર અચ્છી આદતોં કા લોગો મેં યે અસર થા કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા નામ નહીં લેતે થે; બલ્કે "સાદીક"(સચ બોલનેવાલા) યા "અમીન" (અમાનતદાર) હી કહા કરતે થે.

મક્કા કે લોગ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પાસ અપની ચીઝેં રખતે થે, હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સબ કી ચીઝેં સચ્ચાઈ ઔર અમાનતદારી કે સાથ રખતે થે, ઔર સચ્ચાઈ કે સાથ વાપસ કર દેતે થે, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સચ્ચે ઔર અમીન થે.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખબર હઝરત ખદીજા રદી. ને સુની, હઝરત ખદીજા રદી. એક બેવા(વિધવા) ઔરત થી, હઝરત ખદીજા રદી. મક્કા કી માલદાર ઔરત થી, રૂપિયા પૈસા બહોત થા, પેહલે સે ઉનકી તિજારત ચલ રહી થી; મગર અબ કોઈ સંભાલનેવાલા નહીં થા, ઉન્હોંને ચાહા કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ

વસલ્લમ સે બાતચીત હો જાએ તો તિજારત કા કામ ઉનકો સોંપ દેં.

પેહચાનવાલે આદમીયોં કે ઝરીએ(માધ્યમ) સે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે બાતચીત હુઈ ઔર નફા મેં ભાગ નક્કી હુવા, હઝરત ખદીજા રદી. ને અપની તિજારત આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો સોંપ દી.

મુલ્કે શામ (Syria) કા દૂસરા સફર

મક્કાવાલે તિજારત કે વાસ્તે મુલ્કે શામ જાયા કરતે થે, મક્કા કા માલ વહાં બેચતે થે ઔર શામ સે દૂસરા માલ લાકર મક્કા મેં બેચતે થે, હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ભી તૈયારી કી ઔર જબ સીઝન આઈ તો માલ લેકર શામ ચલે ગએ.

હઝરત ખદીજા રદી. બડી સમજદાર ઔર હોંશિયાર થી, ઉનકા એક ગુલામ(નોકર) થા, ઉસકા નામ "મય્સરા" થા, હઝરત ખદીજા રદી. કો મય્સરા પર બહોત ભરોસા થા, જબ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ શામ જાને કે નિકલે તો મય્સરા કો સાથ મેં કર દિયા; ઈસલિયે કે ખિદમત કરતા રહે ઔર કામ કી દેખભાલ ભી હોતી રહે.

લેકીન જિનકા નામ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ થા, જિનકો મક્કાવાલે અમીન ઔર સાદીક કેહતે થે, ઔર જો અમાનતદાર થે, બરકતેં જિનકે પૈરો કો ચુમતી થી, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને સફર કે દરમિયાન સચ્ચાઈ, મહેરબાની ઔર અખ્લાક કા ઐસા નમૂના પેશ કિયા કે મય્સરા આશિક હો ગયા. જબ વાપસ મક્કા પહોંચે તો મય્સરા કી ઝબાન થક જાતી થી; મગર તારીફેં(વખાણ) પૂરી નહીં હોતી થી.

હમારે નબી સ.અ.વ. કા નિકાહ

શામ કે સફર મેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા પૂરા માલ બિક ગયા ઔર માલ મેં બહોત નફા મિલા, ઔર બહોત

ઉમદા(બેહતરીન, અચ્છા) સામાન ખરીદ કર લાએ, ઔર બહોત ઈમાનદારી સે હઝરત ખદીજા રદી. કો એક એક પૈસે કા હિસાબ સમજાયા, ઔર હઝરત ખદીજા રદી. અપને ગુલામ મય્સરા સે હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી તારીફેં ઔર સફર કી તમામ બાતેં સુની તો યકીન કર લિયા કે યે નેક ઔર હોંશિયાર જવાન બહોત બડે મરતબે કે આદમી હોંગે.

હઝરત ખદીજા રદી. ને હમારે નબી સ.અ.વ. સે શાદી કી બાત ભેજી, આપ સ.અ.વ. ને કબૂલ કર લિયા, ફીર હઝરત ખદીજા રદી. સે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી શાદી હો ગઈ, જબ શાદી હુઈ તો ઉસ સમય આપ સ.અ.વ. કી ઉમર શરીફ પચ્ચીસ(૨૫) બરસ કી થી ઔર હઝરત ખદીજા રદી. કી ઉમર ચાલીસ(૪૦) બરસ કી થી.

હઝરત ખદીજા રદી. સે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો બહોત મોહબ્બત થી ઔર વો ભી આપ સ.અ.વ. સે બહોત મોહબ્બત કરતી થી.

હઝરત ખદીજા રદી. સે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે દો(૨) લડકે ઔર ચાર(૪) લડકીયાં પૈદા હુઈં.

લડકો કે નામ યે હેં:

(૧)હઝરત કાસીમ રદી. (૨)હઝરત તાહીર રદી.

લડકીયોં કે નામ યે હેં:

(૧)હઝરત ફાતીમા રદી. (૨)હઝરત ઝૈનબ રદી.

(૩)હઝરત ઉમ્મેકુલસુમ રદી. (૪)હઝરત રૂકૈયા રદી.

હઝરત કાસીમ ઔર હઝરત તાહીર રદી. કા બચપન હી મેં ઈન્તિકાલ હો ગયા થા. ઈન દોનોં કે સિવા હઝરત મારીયા રદી. સે આપ સ.અ.વ. કે એક ઓર બેટે થે, જિનકા નામ હઝરત ઈબ્રાહીમ રદી. થા, ઉનકા ભી બચપન હી મેં ઈન્તિકાલ હો ગયા થા.

સવાલાત

(૧)હઝરત ખદીજા રદી. કોન થી?

(૨)મક્કા કે લોગ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો કિસ નામ સે યાદ કરતે થે?

(૩)હઝરત ખદીજા રદી. કે સાથ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી કયા બાતચીત હુઈ?

(૪)મય્સરા કોન થે?

(૫)હઝરત ખદીજા રદી. ને મય્સરા કો હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સાથ કયૂં ભેજા થા?

(૬)નિકાહ કે વકત હમારે નબી સ.અ.વ. કી ઉમર કિતની થી?

(૭)નિકાહ કે વકત હઝરત ખદીજા રદી. કી ઉમર કિતની થી?

(૮)હઝરત ખદીજા રદી. સે હમારે નબી સ.અ.વ. કે કિતને લડકે પૈદા હુએ? ઔર લડકીયાં કિતની થી? સબ કે નામ બતાવો.

નબુવ્વત ઔર વહી

મક્કા કે પાસ એક પહાડ હે, ઉસ પહાડ મેં એક ગાર(ગુફા) હે, ઉસ ગુફા કા નામ "હીરા" હે, ગારે હીરા મેં હમારે નબી સ.અ.વ. જાયા કરતે થે, એક દિન હમારે નબી સ.અ.વ. ગારે હીરા મેં અલ્લાહ તઆલા કા ધ્યાન જમાએ બેઠે થે, હઝરત જિબ્રઈલ અલ. વહાં પર આયે ઔર કહા: પઢો.

હમારે નબી સ.અ.વ. ને ફરમાયા: મેં પઢના નહીં જાનતા.

ફરિશ્તે ને આપ સ.અ.વ. કો ઝોર સે દબાયા ઔર કહા: પઢો.

હમારે નબી સ.અ.વ. ને ફરમાયા: મેં પઢના નહીં જાનતા.

ફરિશ્તે ને દૂસરી બાર ઝોર સે દબાયા ઔર ફીર કહા: પઢો.

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને અબ ભી યહી જવાબ દીયા: મેં પઢા હુવા નહીં હું. તીસરી બાર ફરિશ્તે ને ફીર ઝોર સે દબાયા ઔર કહા: પઢો!

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّکَ الَّذِیْ خَلَقَ ۞ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۞ اِقْرَاْ وَرَبُّکَ الْاَکْرَمُ ۞ الَّذِیْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۞ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَالَمْ یَعْلَمْ ۞

તર્જુમા: (એ નબી!) અપને રબ કા નામ લેકર (કુર્આન) પઢો, જિસને (સબ કુછ) પૈદા કિયા(૧) જિસ (રબ) ને ઈન્સાન કો જમે હુએ ખૂન સે પૈદા કિયા(૨) (એ નબી!) તુમ પઢો ઔર તુમ્હારે રબ સબ સે ઝિયાદહ કરમ વાલે હેં(૩) જિસને કલમ(પેન) કે ઝરીએ તાલીમ દી(૪) ઉસ (રબ) ને ઈન્સાન કો વો બાતેં સિખાઈ જિનકો વો જાનતા નહીં થા(૫)

હઝરત જિબ્રઈલ અલ. ને હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો કુર્આને પાક કી યે આયત સુનાઈ, અબ કી બાર હમારે નબી સ.અ.વ. ફોરન (તરત) પઢને લગે.

આજ સે હમારે હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) નબી હો ગએ.

ગારે હીરા મેં હમારે નબી સ.અ.વ. ને જો કુછ દેખા વો નયા વાકિઆ થા, ચાલીસ બરસ કી ઉમર મેં પેહલી મરતબા ઐસા હુવા થા, આપ સ.અ.વ. મકાન પર તશરીફ લે ગએ તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા દીલ કાંપ રહા થા.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને હઝરત ખદીજા રદી. સે કહાઃ મેરે ઉપર ચાદર ડાલ દો. હઝરત ખદીજા રદી. ને આપ સ.અ.વ. પર ચાદર ડાલ દી, થોડી દેર મેં આપ સ.અ.વ. કો અચ્છા લગા તો આપ સ.અ.વ. ને પૂરા કિસ્સા સુનાયા.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે અચ્છે અખ્લાક ઔર આપ સ.અ.વ. કી અચ્છી આદતેં, આપ સ.અ.વ. કી નેકી ઔર આપ સ.અ.વ. કી અકલમંદી(હોંશિયારી), અચ્છી બાત કી હિમાયત (તરફદારી), અલ્લાહ કી મખ્લૂક કી ખિદમત(સેવા), કમઝોરોં કી મદદ કરના, મુસીબત મેં ફસે લોગોં કી હમદર્દી જો હમારે નબી સ.અ.વ. કા હર વકત કામ થા, હઝરત ખદીજા રદી. ઉસકો રાત–દિન અપની આંખો સે દેખતી થી, હઝરત ખદીજા રદી. કો યકીન હો ગયા કે યે જો કુછ હુવા અલ્લાહ કી તરફ સે ઈનામ હે, કોઈ શૈતાન કા કામ નહીં હે, હઝરત ખદીજા રદી. ને હમારે નબી સ.અ.વ. કો તસલ્લી દી કેઃ આપ ગભરાવો મત, આપ પરેશાન ન હો, અલ્લાહ તઆલા કી મદદ આપ કે સાથ હે.

મક્કા મેં એક નેક આદમી થે, જો બહોત કિતાબેં પઢે હુએ થે, ઉનકા નામ "વરકા" થા, ઉનકે પાસ હઝરત ખદીજા રદી. ગઈ, ઔર હમારે નબી સ.અ.વ. કો સાથ લે ગઈ, ઉનસે યે તમામ બાતેં કહી.

વરકા ને બતાયા કેઃ યે નબુવ્વત કી બાતેં હેં, અલ્લાહ તઆલા ને આપકો નબુવ્વત દી હે, આપ અલ્લાહ તઆલા કે નબી હેં, અલ્લાહ પાક આપકી મદદ કરેંગે.

સબ સે પેહલે મુસલમાન

આજ હઝરત ખદીજા રદી. બહોત ખુશ થી ઔર અલ્લાહ કા શુક્ર અદા કર રહી થી ઔર બાર–બાર કેહ રહી થી કેઃ આપ સચ્ચે નબી હેં ઔર મેં સબ સે પેહલે આપકી માનનેવાલી હું.

હઝરત અબુબક્ર રદી. જો આપ સ.અ.વ. કે બહોત પુરાને જિગરી દોસ્ત થે, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પુરાને રાઝદાર થે, ઉન્હોંને યે બાતેં સુની તો વો ભી આપ સ.અ.વ. પર ઈમાન લે આયે.

આપ સ.અ.વ. કી ખિદમત કરનેવાલી હઝરત ઉમ્મે અયમન રદી. જિન્હોંને બચપન મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખિદમત કી થી ઉન્હોંને ભી ઈમાન કબૂલ કર લિયા.

હઝરત ઝૈદ રદી. જો પેહલે હઝરત ખદીજા રદી. કે ગુલામ(નોકર) થે, હઝરત ખદીજા રદી. ને ઉન્હેં હમારે નબી સ.અ.વ. કો દે દિયા થા, વો ભી હમારે નબી સ.અ.વ. પર ઈમાન લે આયે.

ચાચા અબુતાલિબ કે બેટે હઝરત અલી રદી. જિનકી ઉમર દસ(૧૦) સાલ કી થી, ઉનકો પતા ચલા તો ઉન્હોંને ભી કહાઃ મેં આપ સ.અ.વ. કો નબી માનતા હું.

ઈસ તરહ મર્દો મેં હઝરત અબુબક્ર રદી., ઔરતો મેં હઝરત ખદીજા રદી., બચ્ચો મેં હઝરત અલી રદી., ગુલામો મેં હઝરત ઝૈદ રદી. ઔર બાંદીયો (નોકરાની) મેં હઝરત ઉમ્મે અયમન રદી. સબ સે પેહલે ઈમાન લાયે.

સવાલાત

(૧)નબુવ્વત મિલને કે વકત આપ સ.અ.વ. કહાં થે?

(૨)સબ સે પેહલે કોનસી આયત નાઝીલ હુઈ?

(૩)ગારે હિરા મેં જો ફરિશ્તા આયા થા ઉસકા નામ કયા થા?

(૪)વરકા કોન થે? ઔર ઉસને આપ સ.અ.વ. ઔર હઝરત ખદીજા રદી. કો કયા ખબર દી?

(૫)મર્દો મેં ઔર ઔરતો મેં સબ સે પેહલે કોન મુસલમાન હુવા?

(૬)હઝરત અલી રદી. કોન થે? ઔર હઝરત અબુબક્ર રદી. કોન થે?

(૭)ગુલામો (નોકર) મેં સબ સે પેહલે કોન મુસલમાન હુએ?

(૮)ઉમ્મે અયમન રદી. કોન થી?

ઈસ્લામ કા સબ સે પેહલા સબક ઔર તબ્લીગ

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર સબ સે પેહલે જો આયતેં નાઝીલ હુઈ ઉનમેં યે બતાયા ગયા કેઃ યે માનો કે અલ્લાહ તઆલા હેં ઔર તમામ મખ્લૂક કો પૈદા કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા હેં, ઈન્સાન કો પૈદા કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા હેં, ઈન્સાન કે અંદર જો કુછ તાકત હેં ઉનકો દેનેવાલે અલ્લાહ તઆલા હેં.

ઈસ્લામ કા પેહલા સબક યે હે કેઃ અલ્લાહ તઆલા કો માનો, ઔર એક માનો, અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલો કો માનો, અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબોં કો માનો.

રસૂલુલ્લાહ સ.અ.વ. ને યે પેહલા સબક લોગો કો સમજાના ચાલુ કર દિયા. વો પાંચ લોગ જો સબ સે પેહલે મુસલમાન હુએ થે, ઉન્હોંને અપને દૂસરે સાથીયોં કો ભી સમજાના ચાલુ કર દિયા.

ખૈરખ્વાહી(ભલાઈ) યહી હે કે જો અચ્છી ચીઝ આપકે પાસ હો વો દૂસરો કો ભી દો, જો અચ્છી બાત તુમ્હેં માલૂમ હો વો દૂસરો કો ભી બતાવો.

ઈસ તરહ સબ સે પેહલે ઈસ્લામ લાનેવાલોં કે ખાસ–ખાસ દોસ્ત ભી ઈસ્લામ લાતે રહે; યાની યે માનતે રહે કે પૈદા કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા હેં, હઝરત મુહમ્મદ સ.અ.વ. અલ્લાહ તઆલા કે નબી હેં, જો કુછ આપ સ.અ.વ. બતાતે હેં વો સબ સચ હે, ઈસ તરહ દો(૨) બરસ તક ચુપકે ચુપકે યે કામ ચલતા રહા.

પ્યારે બચ્ચો! ઈસ્લામ કા યે પેહલા સબક ખૂબ યાદ રખ્ખો ઔર યે સબક અલ્લાહ તઆલા કે બંદો કો સુનાવો.

પહાડી કા વઅઝ ઔર "લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ" કી તાલીમ

લગભગ દો(૨) બરસ બાદ અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ આયા કેઃ

અપને ખાનદાન(કુટુંબ) કે લોગો કો સમજાવો કેઃ અલ્લાહ એક હે, ઉસકા કોઈ શરીક(ભાગીદાર) નહીં, ઉસકે સિવા કિસી કી પૂંજા નહીં, અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી દૂસરે કી ઈબાદત(પૂંજા) કરના શિર્ક હે, શિર્ક હરામ હે, શિર્ક સબ સે બડા ગુનાહ હે.

હમારે નબી સ.અ.વ. સફા પહાડી પર ચઢે, યે છોટી સી પહાડી કાબા કે સામને હે, આપ સ.અ.વ. ને ઉસ પર ચઢકર અપને ખાનદાન કે લોગો કો બુલાયા; જબ સબ લોગ જમા હો ગએ તો આપ સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ અગર મેં યે કહું કેઃ

ઈસ પહાડ કે પીછે એક લશ્કર હે જો અભી અભી તુમ પર હમલા કરનેવાલા હે તો તુમ સચ માનોગે યા જૂઠ?

સબ બોલે કે સચ માનેંગે; કયૂં કે આપ સચ્ચે હેં, હમને આપકો હમેશા સચ હી બોલતે દેખા હે.

હમારે નબી સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ

દેખો! મેં તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે ગુસ્સે સે ડરાતા હું, મેં સચ કેહતા હું કેઃ અલ્લાહ તઆલા એક હે, ઉનકા કોઈ શરીક નહીં, મેં ઉનકા નબી હું તુમ ભી માનલો, મુર્તિ પૂંજા છોડ દો, એક અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરો.

ખાનદાન કે લોગો ને યે બાતેં સુની તો નારાઝ હો ગએ, વો લોગ બહોત સી મુર્તિયોં કી પૂંજા કિયા કરતે થે, નારાઝ હોકર હમારે નબી સ.અ.વ. કો સતાના ચાલુ કર દિયા, હમારે નબી સ.અ.વ. કે અચ્છે સાથીયોં કો સતાના ચાલુ કર દિયા.

હમારે નબી સ.અ.વ. કે એક ચાચા કા નામ અબુલહબ થા, વો ઝોર સે ચિલ્લાયા, ઉસને કહા કે મુહમ્મદ તેરા નાસ હો (મઆઝલ્લાહ) તુને ઈસી વાસ્તે હમેં બુલાયા થા.

અલ્લાહ તઆલા કો ઈસ પર ગુસ્સા આયા તો ફીર યે આયત ઉતારીઃ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِىْ لَهَبٍ وَّتَبَّ

યાની અબુલહબ તેરા હી નાસ હો.

અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં તકલીફ ઔર મુસીબત

પહાડી કા વઅઝ એક સચ્ચી પુકાર થી, સચ્ચો ને ઉસકી કદર કી; લેકીન જો લોગ જૂઠે દેવતાઓ કે પૂજારી થે વો સબ હમારે નબી સ.અ.વ. કે ઔર આપ સ.અ.વ. કે થોડે સે સાથીયોં કે દુશ્મન હો ગએ, પૂરા અરબ વિરોધી હો ગયા, મક્કા કા બચ્ચા બચ્ચા દુશ્મન હો ગયા, સબ ખૂન કે પ્યાસે હો ગએ, હમારે નબી ઔર હમારે નબી સ.અ.વ. કે સાથીયોં કો તરહ તરહ કી તકલીફેં દેને લગે.

હમારે નબી સ.અ.વ. કે રાસ્તે મેં કાંટે બિછાતે થે ઔર ખુશ હોતે થે, પથ્થરો સે મારતે થે ઔર હસતે થે.

હમારે નબી સ.અ.વ. કે સાથીયોં કો દોરી સે બાંધતે થે, દોરી સે બાંધકર બહોત હી ગરમ ગરમ પથરીલી જમીન પર ખીચતે ઔર ઘસીટતે થે.

ગરમ ગરમ રેતી પર સુલાકર છાતી પર ગરમ પથ્થર રખતે થે.

કેદ કરતે થે ઔર કેદ કર કે ખાના નહીં દેતે થે.

તરહ તરહ કે દુખ દેતે થે ઔર ખુશ હોતે થે.

હમારે નબી સ.અ.વ. ઔર ઉનકે અચ્છે સાથી તરહ તરહ કે દુખ સેહતે થે ઔર દુખ બરદાશ્ત કર કે અલ્લાહ કી બાતેં સબકો બતાતે થે ઔર અલ્લાહ કી બાતેં સબકો બતાકર ખુશ હોતે થે.

સવાલાત

(૧)હમારે નબી સ.અ.વ. ને પહાડી પર કયા વઅઝ ફરમાયા?

(૨)જિસ પહાડી પર હમારે નબી સ.અ.વ. ને વઅઝ ફરમાયા ઉસ પહાડી કા નામ બતાવો?

(૩)બતાવો! યે પહાડી કહાં હે?

(૪)ઈસ્લામ કા પેહલા સબક સુનાવો?

(૫)અબુલહબ કોન થા? ઉસને હમારે નબી સ.અ.વ. કો કયા કહા?

(૬)કુર્આન મેં અબુલહબ કે બારે મેં કોનસી આયત નાઝીલ હુઈ, સુનાવો?

(૭)અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં મુસલમાનોં ને જો તકલીફ઼ ઔર મુસીબત ઉઠાઈ ઉસકો બતાવો?

હબ્શા(Ethiopia) કી હિજરત

જબ મક્કા મેં મુસલમાન બહોત દુખ ઉઠા ચુકે તો હમારે નબી સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ તુમને બહોત દુખ ઉઠાએ હેં, તુમ મેં સે જિસકા દીલ ચાહે "હબ્શા" ચલા જાએ. "હબ્શા" અરબ સે દૂર એક દેશ હે.

મુસલમાનો મેં સે જિસકો જાના થા વો હબ્શા ચલા ગયા, બહોત સે મુસલમાન હબ્શા જા રહે થે ઉનમેં હમારે નબી સ.અ.વ. કી બેટીઃ હઝરત રૂકૈયા રદી. ઔર ઉનકે શોહરઃ હઝરત ઉસ્માન રદી. ભી થે વો ભી હબ્શા ચલે ગએ.

દીન ઔર ઈમાન કો બચાને કે વાસ્તે એક જગહ સે દૂસરી જગહ જાને કો હિજરત કેહતે હેં, યે ઈસ્લામ મેં સબ સે પેહલી હિજરત થી.

મુસલમાન વહાં શાંતિ સે રેહને લગે, જબ મક્કા કે મુશ્રિકીન કો પતા ચલા કે મુસલમાન હબ્શા મેં શાંતિ સે રેહતે હેં તો ઉનસે રહા નહીં ગયા ઔર બહોત સે હદીયે ઔર તોહફે(ગિફ્ટ) લેકર હબ્શા કે બાદશાહ નજાશી કે પાસ ગએ ઔર કહા કેઃ હમારે દેશ કે કુછ લોગ આપ કે દેશ મેં આ ગએ હેં, ઉનકો વાપસ કર દિજીયે.

બાદશાહ નજાશી ને મુસલમાનોં કો બુલાયા ઔર પુછા કેઃ તુમ યહાં પર ક્યૂં આયે હો?

બાદશાહ નજાશી કે સામને એક સહાબી હઝરત જાફર રદી. ને એક તકરીર કી, હઝરત જાફર રદી. ને કહાઃ

હમ મુર્તિ પૂંજા કરતે થે. હમ મુરદાર(મરા હુવા) ખાતે થે.

હમ એક દૂસરે કે સાથ લડતે થે.

હમ એક દૂસરે કો સતાતે થે.

હમ મેં તાકતવાલા કમઝોર પર ઝૂલ્મ કરતા થા.

હમ બુરે થે, હમારે કામ બુરે થે.

હમારે અંદર અલ્લાહ ને એક નબી પૈદા ફરમાયા.

અલ્લાહ ને બહોત અચ્છા નબી પૈદા કિયા.

હમારે નબી સ.અ.વ. ને બુત(મુર્તિ) કી પૂંજા કરને સે છુડાયા.

એક દૂસરે સે મોહબ્બત કરના સિખાયા.

નમાઝ પઢના ઔર રોઝા રખના સિખાયા.

અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કરના સિખાયા.

આપસ મેં મિલકર રેહના સિખાયા.

બાદશાહ નજાશી હઝરત જાફર રદી. કી તકરીર(બાતેં) સુનકર બહોત ખુશ હુવા, બાદશાહ નજાશી હઝરત જાફર રદી. કી તકરીર સુનકર મુસલમાન હો ગયા, ઔર મક્કા કે કાફીરોં કી બાત બાદશાહ ને નહીં માની, મક્કા કે કાફીર અપને મકસદ મેં નાકામ(ફેલ) હોકર મક્કા વાપસ આ ગએ.

લાલચ દેકર દૂર રખને કી કોશિશ

કાફીરો ને હમારે નબી સ.અ.વ. કો લાલચ દેકર તબ્લીગ સે દૂર રખને કી કોશિશ કી લેકીન ફેલ હો ગએ; ઈસલિયે કુરૈશ કી તરફ સે મક્કા કા માલદાર સરદાર ઉતબા બિન રબીઆ હમારે નબી સ.અ.વ. કે પાસ આયા ઔર નસીહત ઔર હમદર્દી કે અંદાઝ મેં કહા:

ભતીજે! આપ ઈતને બડે ખાનદાન કે નૌજવાન હેં, આપ સે બહોત ઉમ્મીદેં થી; લેકીન આપ ને સમાજ મેં ફૂટ ડાલ દી ઔર સબ કો પરેશાન કર દિયા, આખિર આપ કયા ચાહતે હો?

અગર માલ ચાહતે હો તો તુમકો બહોત સારા માલ દે દેવે ઔર તુમ માલદાર બન જાઓ, અગર હુકુમત કી ખ્વાહીશ હે તો તુમકો બાદશાહ બના દેવે ઔર તુમ બાદશાહ બન જાઓ. યા કિસી બડે ખાનદાન મેં શાદી કરને કા શોખ હે તો ઉસકા ભી ઈન્તિઝામ કર દિયા જાએગા.

અગર તુમ બિમાર હો ઔર તુમ્હારી દિમાગી હાલત ઠીક નહીં હે તો ભી બતા દો, કિસી અચ્છે હકીમ(ડોકટર) સે તુમ્હારા ઈલાજ કિયા

જાએગા; મગર તુમ હમારે બુતો કો બુરા કેહના છોડ દો.

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉતબા કી બાતેં ધ્યાન સે સુની ઔર જવાબ મેં કુર્આન શરીફ કી કુછ આયત પઢકર સુના દી.

ઉતબા ને કુર્આન શરીફ પેહલી મરતબા સુના થા, આપ સ.અ.વ. ને પઢના શરૂ કિયા તો ઉતબા પર સન્નાટા છા ગયા, વો કમર પર હાથ રખકર હૈરત(આશ્ચર્ય) સે સુનતા રહા ઔર કુર્આન શરીફ કી કુછ આયત હમારે નબી સ.અ.વ. સે સુનકર હક્કા બક્કા (હેરાન પરેશાન) હોકર વાપસ લૌટા.

કુરૈશ રાહ દેખ રહે થે કે ઉતબા આયેગા તો કોઈ બાત ઉનકે કામ કી કહેગા; લેકીન ઉતબા વાપસ આયા તો કેહને લગાઃ મુહમ્મદ જો કલામ પેશ કરતે હૈં વો શાયરી નહીં હે, મેરી રાય(મશ્વરા) હે કે તુમ ઉનકો અપને હાલ પર છોડ દો, અગર વો કામિયાબ હોકર અરબ પર ગાલિબ ઔર છા ગએ તો તુમ્હારી ભી ઈઝઝત હોગી; નહીતર અરબ ખૂદ ઉનકો ખતમ કર દેંગે.

લેકીન કુરૈશ ને યે સલાહ નહીં માની.

સવાલાત

(૧)હિજરત કિસકો કેહતે હૈં?

(૨)મુસલમાનો ને હિજરત ક્યૂં કી?

(૩)હિજરત કર કે મુસલમાન કિસ દેશ મેં ચલે ગએ?

(૪)બાદશાહ નજાશી કે સામને કિસને તકરીર કી ઔર ક્યા કી?

(૫)કાફીરો ને હમારે નબી સ.અ.વ. કો તબ્લીગ સે રોકને કી ક્યા કોશિશ કી?

(૬)કાફીરો કે ઉસ સરદાર કા નામ બતાવો જિસકો આપ સ.અ.વ. કે પાસ ભેજા ગયા થા?

(૭)કાફીરો કે સરદાર કો આપ સ.અ.વ. ને ક્યા જવાબ દીયા?

મુસલમાનો કા બાયકાટ(વિરોધ)

કુરૈશ પરેશાન થે કે હમારી કોશિશ નાકામ(ફેલ) હેં ઔર મુસલમાન રોજ રોજ બઢતે જા રહે હેં. આપ સ.અ.વ. કે નબી હોને કે છે(૬) બરસ કે બાદ હઝરત અમીરે હમઝા રદી. મુસલમાન હુએ, હઝરત હમઝા રદી. કે ઈસ્લામ લાને કે તીન દિન બાદ હઝરત ઉમર રદી. ને ઈસ્લામ કબૂલ કિયા, ઈસી તરહ ધીરે ધીરે મક્કા કે બડે બડે લોગ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા સાથ દેને ઔર ઈસ્લામ કબૂલ કરને લગે તો દુશ્મનોં કો બહોત ફિકર હુઈ.

આખિરકાર સબ કાફીરો ને મિલકર યે નક્કી કિયા કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પૂરે ખાનદાન સે બાતચીત બંધ કર દી જાએ, નિકાહ, ખરીદના–બેચના, મજૂરી, નોકરી, ઔર તમામ સંબંધ ખતમ કર દીયે જાએ.

ઉન સબ મુશ્રિકીન કા સરદાર(આગેવાન) અબુજહલ થા, ઉસને એક કરારનામા તૈયાર કિયા, જિસ પર તમામ ખાનદાનોં કે સરદારો ને સહી કી ઔર ઉસકો કાબા શરીફ કે દરવાઝે પર લટકા દિયા કે જો શખ્સ મુસલમાનો કી હમદર્દી કરેગા હમ ઉસે ભી અલગ કર દેંગે ઔર ઉસકા બાયકાટ કરેંગે.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અપને પૂરે ખાનદાન, જિસકે બહોત સે લોગ અભી મુસલમાન ભી નહીં હુએ થે, ઔર સબ મુસલમાનોં કે સાથ મક્કા સે બાહર પહાડો કે બીચ મેં એક જગહ શિઅબે અબીતાલિબ મેં જાકર ઠહેર ગએ.

ઉસ ઘાટી મેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર આપ સ.અ.વ. કે સાથીયોં કો ખાને પીને કી કોઈ ચીઝ નહીં મિલતી થી, પેહલે પેહલે તો જો કુછ સાથ લાએ થે ખાતે રહે, ફીર કુછ ભી ન રહા,

મક્કા સે જાકર કુછ નહીં લા સકતે થે; કયૂં કે દુશ્મનો ને બાયકાટ કર રખ્ખા થા ઔર કાફીરો કી યે ભી કોશિશ હોતી થી કે મક્કા કે બાહર સે ભી યે લોગ કોઈ ચીઝ ખરીદ ન સકે.

ઝાડ કે પત્તે ઔર સુકે હુએ ચમડે પકા પકા કર ખાતે થે, લગાતાર ભૂખમરે કી વજહ સે માઓં કા દૂધ સુક ગયા થા, બચ્ચોં સે રહા નહીં જાતા થા, વો ભૂખ કે કારણ રોતે થે, ઉનકે રોને સે દુશ્મન લોગ ખુશ હોતે થે.

નબુવ્વત કે સાતવેં સાલ મુહર્રમ કી પેહલી તારીખ સે યે બાયકાટ શરૂ હુવા થા જો લગભગ તીન(૩) સાલ તક રહા, તીન(૩) બરસ કે બાદ કરિશમા સામને આયાઃ હમારે નબી સ.અ.વ. ને અપને ચાચા અબુતાલિબ કો ખબર દી કે કીડોં ને કરારનામા કે તમામ હુરૂફ (શબ્દ) ચાટ લિયે હેં, સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કા નામ બાકી રેહ ગયા હે.

જનાબ અબુતાલિબ ને જબ યે ખબર સુની તો કુરૈશ કે સરદારો કે પાસ પહોંચે કે આજ હમારા ઔર તુમ્હારા કરાર નક્કી હે, મુહમ્મદ સ.અ.વ. ને યે ખબર દી હે, યે ખબર અગર જૂઠી હે તો મેં તુમ્હારે સાથ હું ઔર અગર યે ખબર સચ્ચી હે તો જબ કરારનામા હી નહીં રહા તો પાબંદી કૈસી?

કુરૈશ કે સરદારો ને યે ફેસલા માન લિયા, ઉનકો યકીન થા કે હમારી જીત હોગી; મગર જબ કરારનામા દેખા તો અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને જો કુછ ખબર દી થી વો બાત બિલકુલ સહીહ નિકલી ઔર ફેસલા કે મુતાબિક બાયકાટ ખતમ હો ગયા, હમારે નબી સ.અ.વ. અપને ખાનદાન ઔર મુસલમાનોં કે સાથ ઘાટી સે નિકલકર મક્કા વાપસ આ ગએ.

ગમ કા સાલ (સનઃ નબવી ૧૦)

શિઅબે અબીતાલિબ સે વાપસ મક્કા આને કે બાદ આપ સ.અ.વ. કો દો મુસીબતેં પહોંચી, પેહલે તો ચાચા અબુતાલિબ કા ઈન્તિકાલ હુવા, ફીર તીન(૩) દિન બાદ હમારે નબી સ.અ.વ. કી વફાદાર બીવી હઝરત ખદીજા રદી. અલ્લાહ કો પ્યારી હો ગઈ.

હઝરત ખદીજા રદી. ઔરતો મેં સબ સે પેહલે ઈસ્લામ લાઈ ઔર ઈસ્લામ પર અપના સબ કુછ કુરબાન કિયા, સારી દૌલત ઈસ્લામ ઔર મુસલમાનોં પર ખર્ચ કર કે ગરીબી કો દૌલત સમજા ઔર અલ્લાહ કે રસ્તે મેં હર મુસીબત કો રાહત સમજા, ઉનકી વફાત સે ઘર કા બંધન તૂટ ગયા, કુંવારી બચ્ચીયોં કી પરેશાની સે હુઝૂર સ.અ.વ. કી પરેશાની ઓર ભી બઢ ગઈ.

ચાચા અબુતાલિબ હમારે નબી સ.અ.વ. સે બહોત મોહબ્બત કરતે થે, શિઅબે અબીતાલિબ મેં રાત કો ખૂદ જાગકર નિગરાની(દેખભાલ) કરતે થે, ચાચા અબુતાલિબ વો આશિક થે જિન્હોં ને હમારે નબી સ.અ.વ. કી હિમાયત (તરફદારી) મેં બહોત સારી મુસીબતેં ઉઠાઈ, અબુતાલિબ મક્કા કે બુઝુર્ગ (બડે) આદમી થે, મક્કાવાલે ઉનકા અદબ ભી કરતે થે, ઉનકે હી ડર કી વજહ સે હમારે નબી સ.અ.વ. કો દુશ્મન કુછ નહીં કેહ સકતે થે; નહીંતર બહોત સી મરતબા દુશ્મનો ને ચાહા કે હુઝૂર સ.અ.વ. કો કતલ કર ડાલેં; લેકીન જનાબ અબુતાલિબ કી વજહ સે કિસી કી હિમ્મત નહીં હુઈ, વૈસે તો અલ્લાહ તઆલા હી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી હિફાઝત કરનેવાલે થે.

ચાચા અબુતાલિબ કે ઈન્તિકાલ કે બાદ કાફીર ખુલ્લમ ખુલ્લા તકલીફેં દેને લગે ઔર સબ સે બડી મુસીબત યે થી કે બડે બડે દુશ્મન જો રાત–દિન આપ સ.અ.વ. કો સતાને મેં લગે થે વો આપ સ.અ.વ. કે

આસપાસ હી રેહતે થે, બાહર કા ચૈન સુકૂન તો પેહલે હી ખતમ હો ગયા થા, અબ અંદર કી ફીકર ભી બઢ ગઈ, પરેશાનીયોં ને સબ તરફ સે ઘેર લિયા; ઈસલિયે હમારે નબી સ.અ.વ. ને ઈસ સાલ કા નામ "આમુલ હુઝન" યાની ગમ કા સાલ રખ્ખા.

યાદ રખ્ખો!

ચાચા અબુતાલિબ હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે ઉમર મેં પેંતીસ(૩૫) બરસ ઔર હઝરત ખદીજા રદી. પંદરહ(૧૫) બરસ બડી થી.

ચાચા અબુતાલિબ ઔર હઝરત ખદીજા રદી. કે ઈન્તિકાલ કે વકત હમારે નબી સ.અ.વ. કી ઉમર શરીફ પચાસ(૫૦) બરસ કી થી.

વફાત કે વકત ચાચા અબુતાલિબ કી ઉમર પચાસી(૮૫) બરસ કી થી.

નબુવ્વત કે દસવેં સાલ ૭ યા ૧૦ રમઝાનુલ મુબારક કો હઝરત ખદીજા રદી. કી વફાત હુઈ, વફાત કે વકત ઉનકી ઉમર પેંસઠ(૬૫) સાલ કી થી.

ઘર કે કામ સંભાલને કે લિયે દૂસરા નિકાહ

હઝરત ખદીજા રદી. કી વફાત કે વકત આપ સ.અ.વ. કી ચાર લડકીયાં થીઃ હઝરત ઝૈનબ રદી. જિનકા નિકાહ હઝરત અબુલ આસ બિન રબીઅ રદી. સે હુવા થા. હઝરત રૂકૈયા રદી. જિનકી શાદી હઝરત ઉસ્માનેગની રદી. સે હો ચુકી થી. દો બેટીયાં હઝરત ઉમ્મે કુલસુમ રદી. ઔર હઝરત ફાતીમા રદી. કુંવારી થી.

હઝરત ખદીજા રદી. કી વફાત કે બાદ કુછ દિન તક આપ સ.અ.વ. ખૂદ હી ઘર કે કામ ઔર દોનોં બચ્ચીયોં કી દેખભાલ કરતે રહે; લેકીન ઈસ તરહ તબ્લીગ કે કામ મેં નુકસાન હોતા થા; ઈસલિયે

ઘર કે કામ સંભાલને કે લિયે આપ સ.અ.વ. ને હઝરત સવદા રદી. સે નિકાહ કર લિયા જો બડી ઉમર કી બેવા ઔરત થી, મિઝાજ સે બહોત નેક ઔર શરીફ ઔરત થી ઔર મુસલમાન હો ચુકી થી.

તાઈફ કા તબ્લીગી સફર

મક્કા સે કુછ દૂર એક શહર હે, જો પહાડ કી ઉંચાઈ પર આબાદ હે, આંબોહવા બહોત અચ્છી, ઝરણો કા મીઠા પાની, હર તરહ કે ફલ ફ્રૂટ ઔર સબ્ઝિયાં, બહોત હી હરા ભરા, જિસકો તાઈફ કેહતે હેં.

હુઝૂર સ.અ.વ. ને મક્કાવાલોં કી હાલત દેખકર ઈરાદા કિયા કે તાઈફ જાકર વહાં કે સરદારોં કો દીન કી દાવત દું ઔર અલ્લાહ કા પૈગામ (સંદેશ) પહોંચાઉં, ઈસલિયે આપ સ.અ.વ. વહાં તશરીફ લે ગએ ઔર અલ્લાહ કા પૈગામ (સંદેશ) લોગો કો સુનાયા.

મગર દુખ કી બાત યે હે કે કિસીને ઉસકો કબૂલ નહીં કિયા ઔર બદમાશી યે કી કે આવારા ઔર બાઝારી લડકોં કો હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પીછે લગા દિયા, ઉન બદમાશોં ને હમારે નબી સ.અ.વ. કો સબ તરફ સે ઘેર લિયા ઔર ઈંટે ઔર પથ્થર મારને શરૂ કર દિયે; યહાં તક કે હમારે નબી સ.અ.વ. કા મુબારક જિસ્મ લહૂલુહાન (ઝખ્મી) હો ગયા, જુતીયાં ખૂન મેં લતપત હો ગઈ.

ફીર ઈસ પર રૂકે નહીં; બલ્કે જહાં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ દર્દ ઔર તકલીફ કી વજહ સે બેઠ જાતે તો બદમાશ લોગ હાથ પકડકર ઉઠા દેતે થે ઔર પથ્થર પર પથ્થર મારતે જાતે થે, ગાલીયાં દેતે થે, તાલીયાં બજાતે થે, આખિરકાર આપ સ.અ.વ. ને એક બાગ મેં જાકર પનાહ લી.

ઉસ બાગ કા માલિક કાફીર થા જિસકા નામ ઉતબા બિન રબીઆ થા; લેકીન તબીયત મેં કુછ શરાફત થી, ઉસને આપ સ.અ.વ.

કી યે હાલત દેખી તો અપને ગુલામ કે સાથ અંગૂર (દ્રાક્ષ) કા ખોશા(ઝુમ્ખા) ભેજા, આપ સ.અ.વ. ને ઉસકા શુક્રીયા અદા કિયા.

હઝરત ઝૈદ બિન હારિસા રદી. ઉસ સફર મેં આપ સ.અ.વ. કે સાથ થે, વો ભી ઝખ્મી થે; લેકીન વો અપના ગમ ભૂલકર આપ સ.અ.વ. કે મુબારક જિસ્મ સે ખૂન સાફ કરને લગે ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે દરખ્વાસ્ત (રિકવેસ્ટ) કી કેઃ યા રસૂલલ્લાહ! ઈન બદનસીબો કે લિયે બદદુઆ કર દિજીયે.

ઈતને મેં પહાડોં કા ફરિશ્તા હાઝીર હુવા ઔર કહાઃ યા રસૂલલ્લાહ! અગર આપકા હુકમ હો તો પહાડોં કી ચોટીયોં કો મિલાકર ઈન તમામ ગુસ્તાખોં કો ખતમ કર દિયા જાએ.

લેકીન જિનકો અલ્લાહ તઆલા ને "રહમતુલ લિલ્આલમીન" બનાકર ભેજા થા વો બદદુઆ કૈસે કર સકતે થે!

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયાઃ મેં બદદુઆ કે લિયે નહીં ભેજા ગયા, મેં રહમત કે લિયે આયા હું, તબાહી ઔર બરબાદી કે લિયે નહીં આયા, હો સકતા હે કે ઉનકી અવલાદ મેં ઐસે નેક બંદે પૈદા હો જો અલ્લાહ કા પૈગામ (સંદેશ) માનનેવાલે હો.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને અપને રબ કી તરફ હાથ ઉઠાએ ઔર દુઆ કીઃ

એ અલ્લાહ! ઈનકો હિદાયત દે દેં, ઈનકી ગુસ્તાખીયોં કો માફ કર દે, યે નાદાન હેં, જાનતે નહીં હેં.

તાઈફ કી નાકામી પર મક્કાવાલો કી હિમ્મત ઝિયાદહ બઢ ગઈ ઔર ઉનકે બડે બડે સરદારોં ને મિલકર નક્કી કિયા કે જિતની ભી તકલીફ દી જા સકે ઉતની દેતે રહે; તાકે યે હર તરફ સે કમઝોર હોકર માયૂસ હો જાએ.

મેઅરાજ

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમર શરીફ એકાવન(૫૧) બરસ ઔર કુછ મહીને કી થી કે નબુવ્વત કે ગ્યારવેં(૧૧) બરસ એક રાત હમારે નબી સ.અ.વ. હઝરત ઉમ્મેહાની રદી. કે મકાન મેં આરામ કર રહે થે, હઝરત જિબ્રઈલ અલ. ને આકર આપ સ.અ.વ. કો જગાયા ઔર મેઅરાજ કી ખુશખબરી સુનાઈ.

ફીર એક તેઝ રફતાર સવારી પર, જિસકા નામ બુરાક થા, આપ સ.અ.વ. કો બિઠાકર પેહલે બય્તુલ મુકદ્દસ લે ગએ જહાં આપ સ.અ.વ. ને તમામ નબીયોં સે મુલાકાત કી, ફીર વહાં સે તમામ આસમાનોં કો પાર કરતે હુએ ઔર જન્નત–જહન્નમ દેખતે હુએ અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન કે દરબારે આલી મેં પહોંચે.

અલ્લાહ તઆલા ને આપ સ.અ.વ. કો અપને સાથ બાત કરને કા શર્ફ (મૌકા) દિયા ઔર ઉસી રાત મેં ઉમ્મત પર નમાઝ ફર્ઝ હુઈ, ફીર ઉસી સવારી પર બેઠકર આપ સ.અ.વ. વાપસ આ ગએ ઔર યે સબ કુછ હી મિનીટ મેં હો ગયા.

જબ આપ સ.અ.વ. ને સુબહ મેં મેઅરાજ કા વાકિઆ સુનાયા તો કાફીરો ને ખુબ મઝાક ઉડાયા કેઃ મુહમ્મદ કો દેખો! યે આસમાન પર ગએ થે, ઉન્હોંને જન્નત–જહન્નમ કો દેખા, બય્તુલ મુકદ્દસ કો ભી દેખા, વાહ! યે કુછ હી મિનીટ મેં સબ કુછ દેખકર આ ગએ.

કુછ સમજદાર આદમીયોં ને વાકિએ કી સચ્ચાઈ કે લિયે બય્તુલ મુકદ્દસ ઔર ઉસકે રાસ્તોં કે બારે મેં થોડે સવાલ કિયે જિસકા જવાબ હમારે નબી સ.અ.વ. ને બિલકુલ સહીહ સહીહ દિયા, તબ વો ચુપ હો ગએ; લેકીન ઈસ પર ભી જિનકે દીલ મેં ટેળ્હાપન થા વો કેહને લગે કેઃ યે જાદુ હે ઔર કુછ ચુપ હો ગએ.

હઝરત અબુબક્ર રદી. ને મેઅરાજ કે તમામ કિસ્સે સુનકર ઉસકી તસ્દીક કી ઔર હર બાત કે સહીહ હોને કો માન લિયા, ઈસ પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉનકો "સિદ્દીક" કા લકબ (દૂસરા નામ) દિયા.

સવાલાત

(૧)હઝરત ઉમર રદી. કબ ઈસ્લામ લાએ?

(૨)હઝરત હમઝા રદી. કબ ઈસ્લામ લાએ?

(૩)મુસલમાનોં કે સાથ કિતને સાલ બાયકાટ રહા? ઔર કૈસે ખતમ હુવા?

(૪)ગમ કા સાલ કોનસા હે?

(૫)હઝરત ખદીજા રદી. કા ઈન્તિકાલ કબ હુવા?

(૬)હમારે નબી સ.અ.વ. કા દૂસરા નિકાહ કિસ કે સાથ હુવા? ઔર કબ હુવા?

(૭)હઝરત ઝૈનબ રદી. કા નિકાહ કિસ કે સાથ હુવા?

(૮)હઝરત રૂકૈયા રદી. કા નિકાહ કિસ કે સાથ હુવા?

(૯)તાઈફ કે સફર મેં આપ સ.અ.વ. કે સાથ કોન થે?

(૧૦)મેઅરાજ કા વાકિઆ કબ પેશ આયા?

ચોથા ભાગ

આદાબ ઔર અખ્લાક

માં-બાપ કી ખિદમત(સેવા)

માં—બાપ કે સાથ અચ્છા સુલૂક(બરતાવ) કરના ઔર ઉનકા હર હુકમ ઔર હર બાત માનના બડી અચ્છી બાત હે, હમારે ઉપર સબ સે ઝિયાદહ એહસાન(ઉપકાર) માં—બાપ હી કે હેં; ઈસી લિયે અલ્લાહ તઆલા કે બાદ સબ સે ઝિયાદહ હક ભી માં—બાપ કે હેં.

અલ્લાહ પાક ને કુર્આન મેં ફરમાયા હે:

અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કી ઈબાદત મત કરો ઔર માં—બાપ કે સાથ અચ્છા બરતાવ કરો, બેઅદબી કી કોઈ બાત ઉનકે સામને મત કરો, ઉનકો કડક અવાજ મેં જવાબ મત દો.

મતલબ યે હે કે સબ સે પેહલા હક તો અલ્લાહ કા હે કે ઉસકે સિવા કિસી કી ઈબાદત મત કરો, ઉસકે બાદ માં—બાપ કા હક હે, ઉનકા અદબ કરો, ઉનકી ખિદમત(સેવા) કરો, ઉનકી શાન મેં કોઈ ગુસ્તાખી ન કરો, હર વકત ઉનકે મરતબે કા ધ્યાન રખ્ખો, ઉનકે લિયે દુઆ ભી કરતે રહો:

رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيٰنِيْ صَغِيْرًا

એ અલ્લાહ! જિસ તરહ ઉન્હોંને મુજે બચપન મેં પાલા, ઈસ તરહ આપ ભી ઉન પર રહમત ઔર શફકત ફરમાઈએ.

હમેશા માં—બાપ કો ખુશ કરને કી કોશિશ કરો, ઉનકી મરઝી ઔર મિઝાજ કે વિરૂધ્ધ મેં કભી કોઈ બાત ન કરો, માં—બાપ કે રાઝી ઔર ખુશ રેહને સે અલ્લાહ પાક રાઝી હોતે હેં ઔર માં—બાપ કે નારાઝ હોને સે અલ્લાહ પાક નારાઝ હોતે હેં.

જિસસે અલ્લાહ રાઝી હો જાએ ઉસકે લિયે બડી ભલાઈ ઔર ખુશી કી બાત હે, ઔર જિસસે અલ્લાહ નારાઝ હો જાએ ઉસકે લિયે બડા અઝાબ હે.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રદી. કેહતે હેં કેઃ નબી એ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા કેઃ અલ્લાહ કી ખુશી અબ્બા કી ખુશી મેં હે ઔર અલ્લાહ કી નારાઝગી અબ્બા કી નારાઝગી મેં હે. (તિરમીઝી)

આપ સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ બાપ જન્નત કા બેહતરીન દરવાઝા હે, અબ તુમ્હારી મરઝી હે; ચાહો તો ઉનકી નાફરમાની કર કે ઉસ દરવાઝે કો ઝાયેઅ(ખતમ) કર દો ઔર ચાહો તો ઉનકી ફરમાબરદારી કર કે ઔર ઉનકો ખુશ રખકર ઉસકી હિફાઝત કરો. (તિરમીઝી)

એક શખ્સ ને આપ સ.અ.વ. સે પૂછા કેઃ માં–બાપ કા હક અવલાદ પર કયા હે?

હુઝૂર સ.અ.વ. ને જવાબ દિયા કેઃ વો દોનોં તેરી જન્નત ઔર જહન્નમ હે. (ઈબ્નેમાજા)

હુઝૂર સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ માં કે પૈરોં કે નીચે જન્નત હે. (નસાઈ)

અલ્લાહ તઆલા કે નજીક માં–બાપ કા ઈતના મકામ (દરજા) હે કે ફરમાબરદાર બચ્ચા અપને માં–બાપ કો મોહબ્બત કી નઝર સે દેખે તો ઉસ પર ઉસકો મકબૂલ હજ કા સવાબ મિલતા હે. (કન્ઝુલ ઉમ્માલ, કિતાબુન નિકાહ)

માં–બાપ હમારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી બહોત બડી નેઅમત હેં ઔર હર નેઅમત કે હુકૂક હેં, માં–બાપ કે ભી હમ પર બહોત સે હુકૂક હેં.

માં–બાપ કે કુછ હુકૂક

(૧)માં–બાપ કે સાથ અચ્છા બરતાવ કરના.

(૨)માં–બાપ કી ખિદમત(સેવા) કરના.

(૩)હમેશા ખુશ રખને કી કોશિશ કરના.

(૪)માં–બાપ કે સાથ મોહબ્બત કરના.

(૫)માં–બાપ કી બાત માનના.

(૬)માં–બાપ કે લિયે દુઆ કરના.

(૭)માં–બાપ કા અદબ ઔર એહતેરામ કરના.

માં–બાપ કો નામ લેકર પુકારના, જરૂરત કે સિવા ઉનકે આગે ચલના ઔર ઉનસે પેહલે બેઠના ભી બેઅદબી હે.

(૮)અગર કોઈ બાત બુરી લગે તો ઉફ ભી ન કહે ઔર ઉંચી અવાજ મેં કભી ભી બાત ન કરે.

માં–બાપ કે ઈન્તિકાલ કે બાદ ઉનકે હુકૂક

(૧)ઉનકે લિયે મગ્ફિરત ઔર રહમત કી દુઆ કરતા રહે.

(૨)નફલ ઔર માલ કે સદકે કા સવાબ ઉનકો પહોંચાતા રહે.

(૩)ઉનકે મિલનેવાલો કે સાથ અચ્છા બરતાવ કરે.

(૪)માં–બાપ કે સર પર કોઈ કર્ઝા (દેવા) હો તો ઉસકો અદા કરે.

(૫)કભી કભી ઉનકી કબ્ર કી ઝિયારત કરે.

યાદ રખ્ખો!

દાદા–દાદી, નાના–નાની હમારે માં–બાપ કી તરહ હેં; લિહાઝા માં–બાપ કે હુકૂક કી તરહ ઉનકે ભી હુકૂક હેં.

સચ ઔર જૂઠ

અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ હે કે: હમેશા સચ બોલો, જૂઠ સે બચો, સચ બોલને સે અલ્લાહ તઆલા રાઝી હોતે હેં ઔર જૂઠ સે અલ્લાહ તઆલા નારાઝ હોતે હેં.

અલ્લાહ પાક ને કુર્આન મેં ફરમાયા:

يَآيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا

તર્જુમાઃ એ ઈમાનવાલો! હર મૌકે પર અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો ઔર ઠીક બાત કહો.

સચ બોલના અચ્છી બાત હે ઔર જૂઠ બોલના ગલત ઔર હરામ હે.

હમારે નબી સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ

اَلصِّدْقُ يُنْجِىْ وَالْكِذْبُ يُهْلِكُ۔

સચ આદમી કો નેકી કી તરફ લે જાતા હે, ઔર નેકી જન્નત કા રાસ્તા દિખાતી હે, જૂઠ આદમી કો બુરાઈ કી તરફ લે જાતા હે ઔર બુરાઈ જહન્નમ મેં પહોંચાતી હે.

સુબહ જલ્દી ઉઠના

હસન આજ દેર સે મદ્રસા પહોંચા.

કલાસ મેં દાખિલ હોતે હી ઉસને "અસ્સલામુ અલયકુમ" કહા.

ઉસ્તાદ ઔર બચ્ચો ને "વઅલયકુમુ સ્સલામ" કેહ કર જવાબ દિયા.

ઉસ્તાદ ને પૂછાઃ હસન! આજ આપ દેર (લેટ) સે કયૂં આયે હેં?

હસન ને સચ બોલતે હુએ કહાઃ જનાબ! મેં સુબહ જલ્દી નહીં ઉઠ સકા; ઈસલિયે દેર હો ગઈ.

ઉસ્તાદઃ કયા આપ રાત કો જલ્દી સોએ થે?

હસનઃ મેં રાત કો દેર સે સોયા થા.

ઉસ્તાદઃ બેટા હસન! અલ્લાહ તઆલા ને રાત આરામ કરને કે લિયે બનાઈ હે, રાત કો જલ્દી સો જાવો, તાકે સુબહ જલ્દી ઉઠ સકો, અલ્લાહ તઆલા કી તમામ મખ્લૂક સુબહ જલ્દી ઉઠ જાતી હે, હમેં ભી ચાહિએ કે હમ સુબહ જલ્દી ઉઠે.

સુબહ જલ્દી ઉઠના બહોત અચ્છી આદત હે, જલ્દી ઉઠને સે સિહત (તંદુરસ્તી) અચ્છી રેહતી હે, અચ્છે બચ્ચે જલ્દી સો જાતે હૈં ઔર સુબહ મેં જલ્દી ઉઠ જાતે હૈં, સુબહ ઉઠને કી દુઆ ઔર કલિમા પઢતે હૈં, નહા–ધોકર મદ્રસા જાને કે લિયે તૈયાર હોતે હૈં ઔર સમય પર મદ્રસા પહોંચ જાતે હૈં.

હસન ને અપને ઉસ્તાદ સે વાદા કિયા કેઃ ઈન્શાઅલ્લાહ! અબ વો જલ્દી સોયા કરેગા ઔર જલ્દી ઉઠા કરેગા.

ઉસ્તાદ ને ઉસે શાબાશી દી.

હસનભાઈ કી બાત સે હમને સીખાઃ

હમ રાત કો જલ્દી સોએંગે.

સુબહ જલ્દી ઉઠા કરેંગે.

હમેશા સચ બોલેંગે.

સવાલાત

(૧)અચ્છે બચ્ચે કબ ઉઠતે હૈં?

(૨)અલ્લાહ તઆલા ને રાત કિસ લિયે બનાઈ હે?

(૩)સુબહ ઉઠને કે બાદ સબ સે પેહલે કોનસા કામ કરના ચાહિએ?

મખ્લૂક કી ખિદમત(સેવા)

મખ્લૂક કી ખિદમત કા મતલબ યે હે કે અલ્લાહ તઆલા કી તમામ મખ્લૂક સે હમદર્દી રખ્ખો, હર એક છોટે–બડે, અચ્છે–બુરે, કમઝોર ઔર તાકતવાલે સબ કા દર્દ ઔર સબ કી ભલાઈ કા જઝબા (જોશ) દીલ મેં રખ્ખો.

ઉસ્તાદ કી ખિદમત યે હે કે વો પૂરી મહેનત ઔર મોહબ્બત ઔર શફકત (પ્યાર) કે સાથ પઢનેવાલે બચ્ચો કી તરબીયત કરે.

એક વેપારી કી ખિદમત યે હે કે વો અપને નફા સે ઝિયાદહ ગ્રાહક કે નફા કા ખ્યાલ રખ્ખે, અચ્છા માલ લાવે ઔર બહોત કમ નફા મેં ઉસકો બેચે, સહીહ તોલે, સહીહ નાપે, ચોરી ઔર ખયાનત ન કરે.

કિસાન(ખેડૂત) સબ સે અચ્છા મખ્લૂક કા ખાદિમ હે, વો ગલ્લા(અનાજ) ઉગાને કે લિયે મહેનત કરતા હે જિસ પર ઝિંદગી કા ગુજરાન હે.

કિસાન કા ફર્ઝ હે કેઃ જો કુછ પેદાવાર હો ઉસકો બજાર મેં પહોંચાએ, મહેંગાઈ કે ઈન્તિઝાર ઔર નફા કી લાલચ મેં પેદાવાર કો છુપાના અલ્લાહ કી મખ્લૂક કે હક મેં બહોત બડી ખયાનત હે.

ડોકટર ઔર હકીમ કી ખિદમત યે હે કે બિમારો કે સાથ ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ હમદર્દી સે પેશ આયે, ઉસકે દીલ મેં ઝિયાદહ પૈસે કમાને કી લાલચ ન હો.

પ્યાસો કો પાની પિલાના.

ભૂખો કો ખાના ખિલાના.

રાસ્તા ચલનેવાલો કો રાસ્તા બતાના.

રાસ્તે સે તકલીફ દેનેવાલી ચીઝોં કો હટા દેના; જૈસે અગર કોઈ ચીઝ પડી હુઈ હે જિસસે ફીસલ કર ગિર જાને કા ડર હે, જૈસે કેલે કા

છિલકા, તો ઉસકો હટા દેના.

બિમારો કી સેવા ઔર દવા કા ઈન્તિઝામ કરના.

કમઝોર આદમીયોં કા કામકાજ કરના.

યે સબ મખ્લૂક કી ખિદમત હે, ઉનમેં સે હર એક કા બહોત સવાબ હે.

હમારા ફર્ઝ હે કે હમ અલ્લાહ કી મખ્લૂક પર મહેરબાની કરે.

તમામ મખ્લૂક પર રહમ કરના હર એક મુસલમાન કા કામ હે.

હદીસઃ

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયાઃ તુમ જમીનવાલો પર રહમ કરો, આસમાનવાલા તુમ પર રહમ કરેગા.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયાઃ તમામ મખ્લૂક કો યે સમજો કે પરવરદિગાર કે ખાનદાનવાલે હેં; ઈસલિયે સબ સે ઝિયાદહ અલ્લાહ કો પ્યારા વો હે જો ઉસકી મખ્લૂક પર ઝિયાદહ એહસાન કરે.

બિસ્મિલ્લાહ સે કામ શરૂ કરો

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

બિસ્મિલ્લાહી ર્રહમાની ર્રહીમ કો "તસ્મિયા" કેહતે હેં.

ઈસકા મતલબ યે હેંઃ "અલ્લાહ તઆલા હી કે નામ કી બરકત હાસિલ કરતે હુએ (મેં શરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં."

હુઝૂર સ.અ.વ. ને ફરમાયાઃ

જિસ કામ કો "બિસ્મિલ્લાહી ર્રહમાની ર્રહીમ" પઢકર શરૂ ન કિયા જાએ ઉસમેં બરકત નહીં હોતી.

હમ ભી હર અચ્છે કામ સે પેહલે "બિસ્મિલ્લાહી ર્રહમાની

ર્રહીમ" પઢ લિયા કરેં.

બિસ્મિલ્લાહ કે ફાયદે

બિસ્મિલ્લાહ પઢને કે કુછ ફાયદે યે હેં:

અલ્લાહ તઆલા ઉસ કામ કો આસાન ફરમા દેતે હેં.

ઉસ કામ મેં અલ્લાહ તઆલા કી મદદ શામિલ(સાથ) હો જાતી હે.

આદમી હર તરહ કે નુકસાન સે બચ જાતા હે.

સલામ કરને કે આદાબ

હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા ફરમાન હે કે:

જબ એક મુસલમાન દૂસરે મુસલમાન સે મિલે તો સબ સે પેહલે ઉસે "અસ્સલામુ અલયકુમ" કહે.

ઉસકા મતલબ હે "તુમ પર સલમાતી હો".

જો શખ્સ અપને મુસલમાન ભાઈ કો સલામ કેહતા હે ઉસે દસ(૧૦) નેકીયાં મિલતી હેં. "વરહમતુલ્લાહ" બઢાને સે બીસ(૨૦) નેકીયોં કા સવાબ મિલતા હે, "વરહમતુલ્લાહી" કે સાથ "વબરકાતુહ" બઢા દેં તો તીસ(૩૦) નેકીયોં કા સવાબ મિલતા હે.

સવાબ કે સિવા સલામ કરને કા ફાયદા યે હે કે આપસ કી દુશ્મની દૂર હોતી હે ઔર મોહબ્બત બઢતી હે.

પ્યારે બચ્ચો!

(૧)જબ આપ અપને ઘર યા ફીર કલાસ મેં દાખિલ(એન્ટર) હો તો સબ સે પેહલે "અસ્સલામુ અલયકુમ" કહો.

(૨)આપકે ઘર મહેમાન આયે તો ઉનકો મિલને સે પેહલે સલામ કરો.

(૩)છોટે, બડોં કો સલામ કરેં.

(૪)જો આદમી ખડા હે વો બેઠે હુએ કો સલામ કરે.

(૫)કિસી સવારી પર બેઠા હુવા શખ્સ પેદલ ચલનેવાલે કો સલામ કરે.

(૬)હર એક કો સલામ કરો; ચાહે ઉસકો પેહચાનતે હો યા પેહચાનતે ન હો.

(૭)અગર કિસી શખ્સ ને પેહલે સલામ કર લિયા તો હમારે લિયે જવાબ દેના વાજિબ હો જાતા હે.

(૮)બહોત સારે લોગ હો તો એક શખ્સ કા સલામ કર લેના ઔર એક શખ્સ કા જવાબ દે દેના સબ કી તરફ સે કાફી હે.

(૯)કોઈ શખ્સ કિસી કા સલામ પહોંચાએ તો ઉસકે જવાબ મેં "અલયહિ વઅલયક સ્સલામ" કહે.

યાદ રખ્ખો!

સલામ કરના અચ્છી આદત હે, અચ્છે બચ્ચે હમેશા દૂસરોં કો સલામ કરને મેં પહેલ (જલ્દી) કરતે હેં, જો પેહલે સલામ કરેગા વો હી અફઝલ (સબ સે અચ્છા) હે ઔર ઉસી કા દરજા (મરતબા) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બઢા હુવા હે. સબ બચ્ચે મિલકર પઢીએ:

ખુદા કે પાક નબી (સલ.) કી હે બાત કયા પ્યારી
કે "અસ્સલામુ અલયકુમ" કહો મિલો જબ ભી
સલામતી હો સભી પર, ખુદા કી રહમત હો
હે કિતની અચ્છી દુઆ સબ પર ઉસકી બરકત હો
ભલાઈ ચાહના સબ કી યહી ભલાઈ હે
યહી હે સચ્ચી ખુશી ઔર યે બડાઈ હે

મુનાજાત

નફસ કે શર સે મુજકો બચાલે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
પંજએ ગમ સે મુજકો છુડા લે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
સુન મેરે નાલે, સુન મેરે નાલે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
અપના બના લે, અપના બના લે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
શગલ મેરા બસ તુ ઈલાહી! શામ વ સહર હો, અલ્લાહ અલ્લાહ
લેટે બેઠે, ચલતે ફીરતે, આઠ પહર હો, અલ્લાહ અલ્લાહ
અપની રઝા મેં મુજકો મિટા દે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
કર દે ફના સબ મેરે ઈરાદે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
જિસ્મ મેં મોહબ્બત અપની પિલા દે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
દીલમેં મેરે યાદ અપની રચા દે, એ મેરે અલ્લાહ! એ મેરે અલ્લાહ!
શગલ મેરા બસ તુ ઈલાહી! શામ વ સહર હો, અલ્લાહ અલ્લાહ
લેટે બેઠે, ચલતે ફીરતે, આઠ પહર હો, અલ્લાહ અલ્લાહ